

UCHWAŁA NR XXV/215/2020
RADY GMINY w ZAKRZEWIE
z dnia 15 grudnia 2020 roku

w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2021 - 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 - 2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zakrzew.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2021 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Janusz Stawczyk



Załącznik
do uchwały Nr XXV/215/2020
Rady Gminy w Zakrzewie
z dnia 15 grudnia 2020 roku



*Gminna Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
na lata 2021-2030
Gmina Zakrzew*

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Podstawy prawne tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na Lata 2021 - 2030	4
III.	Prawne uwarunkowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	5
IV.	Założenia, cele i kierunki strategiczne.....	7
V.	Przyczyny i czynniki powodujące konieczność korzystania z pomocy społecznej w Gminie Zakrzew.....	8
VI.	Charakterystyka Gminy Zakrzew.....	13
1.	Położenie geograficzne.....	13
2.	Historia.....	15
3.	Gospodarka gminy.....	17
4.	Ludność	18
5.	Mieszkalnictwo.....	20
VII.	Infrastruktura Społeczna.....	22
1.	Oświata.....	22
2.	Kultura.....	27
3.	Sport.....	29
4.	Ochrona zdrowia.....	31
5.	Bezpieczeństwo.....	32
VIII.	Diagnoza problemów społecznych w Gminie Zakrzew.....	33
1.	Ubóstwo.....	33
2.	Bezrobocie.....	34
3.	Niepełnosprawność.....	35
4.	Problemy opiekuńczo-wychowawcze.....	36
5.	Przemoc w rodzinie.....	37
6.	Uzależnienia	38
7.	Narkomania	39
8.	Sytuacja osób starszych.....	40
IX.	Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.....	41
X.	Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych w gminie.....	42
XI.	Analiza SWOT dla systemu pomocy społecznej w Gminie Zakrzew.....	48
XII.	Cel główny i cele strategiczne.....	49
XIII.	Finansowanie strategii.....	54
XIV.	Monitoring strategii.....	54
XV.	Uwarunkowania realizacyjne.....	55
XVI.	Spis tabel, wykresów, fotografii.....	56
XVII.	Załączniki	57

I. Wprowadzenie

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych dokumentów określającym zadania lokalnej polityki społecznej. Ma na celu zmniejszać skalę, czy też w miarę możliwości, usuwać problemy dolegliwe mieszkańcom gminy.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem opartym na przepisach prawa. Zapisy Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) nakładają na gminę obowiązek „opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka” (art. 17 ust. 1 pkt 1).

Celem niniejszej strategii jest przedstawienie problemów społecznych występujących w społeczności Gminy Zakrzew oraz wskazanie metod i kierunków działania, które będą je minimalizować i rozwiązywać.

Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców Zakrzewa, w szczególności tych, którzy zagrożeni są marginalizacją, poprzez ich wyłączenie społeczne.

Dokument jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do dokumentów strategicznych z zakresu polityki społecznej. Umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, w szczególności z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, oraz stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak : edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania będą kierowane głównie do środowisk pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem. Polityka społeczna realizowana przez samorząd powinna być podporządkowana postanowieniom strategii i z nimi konfrontowana. Realizacja określonych w niej zadań odbywać się powinna przy udziale szerokiego forum społecznego, dzięki czemu nie jedna instytucja, a cała społeczność czuje się odpowiedzialna za osiągnięcie celów strategii.

II. Procedura tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030

W związku z kończącym się okresem realizacji obowiązującej Strategii, koniecznym było przystąpienie do opracowania nowego dokumentu. W dniu 07.07.2020r. Zarządzeniem Nr 51/2020 Wójta Gminy Zakrzew powołany został Zespół ds. opracowania projektu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030. Zgodnie z w/w zarządzeniem skład Zespołu przedstawia się następująco:

- 1) Marzena Kredowska - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakrzewie
- 2) Martyna Jeżak – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakrzewie
- 3) Małgorzata Musiałek – Urząd Gminy w Zakrzewie
- 4) Krzysztof Siek - Urząd Gminy w Zakrzewie
- 5) Katarzyna Wencel - Urząd Gminy w Zakrzewie
- 6) Zofia Maj – Gminna Biblioteka Publiczna w Zakrzewie
- 7) Emilia Jaworska – Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrówce Podłężnej
- 8) Małgorzata Jakubiak - Publiczna Szkoła Podstawowa w Bieliszce
- 9) Ewa Bartel - Publiczna Szkoła Podstawowa w Zakrzewie
- 10) Elżbieta Kumięga - Publiczna Szkoła Podstawowa w Cerekwi
- 11) Adela Domańska - Publiczna Szkoła Podstawowa w Woli Taczowskiej
- 12) Iwona Jaworska – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zakrzewie.
- 13) Bogdan Waniak – Komisariat Policji w Zakrzewie.

Wyjściowym materiałem diagnostycznym dla budowanej strategii była analiza badawcza problemów społecznych na podstawie dokumentacji będącej w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzewie. Korzystano również z informacji pozyskanych z Urzędu Gminy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Urzędu Pracy, jednostek organizacyjnych gminy oraz instytucji współpracujących i współdziałających w obszarze polityki społecznej.

Punktem wyjścia była analiza sytuacji SWOT polegająca na identyfikacji słabych i mocnych stron istniejących metod rozwiązywania problemów społecznych, pozwalająca określić szanse i zagrożenia w otoczeniu.

Podczas opracowywania strategii uznano, że tworzony dokument powinien być wyrazem woli mieszkańców a jej formułowanie i wdrażanie procesem społecznym. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej opracowali kwestionariusz do badań ankietowych wśród mieszkańców Gminy Zakrzew, składający się z 7 pytań oraz metryczki pozwalającej na określenie danych socjo-demograficznych badanej populacji. Ankieta miała na celu poznanie opinii mieszkańców na temat najistotniejszych problemów społecznych gminy. Respondenci mieli ponadto określić subiektywne zdanie odnoszące się do kierunków działań, czy są one wystarczająco podejmowane w celu rozwiązywania problemów społecznych, czy instytucje / organizacje odpowiedzialne za eliminację tychże problemów w wystarczającym stopniu to realizują. Ankietę przeprowadzono w miesiącu lipiec – sierpień 2020r., wśród lokalnej społeczności. Rozprowadzono 115 ankiet, zebrano 115 ankiet (tj. 100%).

Strategia jest dokumentem uwzględniającym programy i projekty, które zostały przyjęte do realizacji bądź będą przyjęte w późniejszym terminie. Ma ona charakter otwarty, może być

ciągle aktualizowana, udoskonalana i mogą być modyfikowane kierunki i sposoby realizacji założonych celów. Będzie służyć do pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej.

III. Prawne uwarunkowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Opracowując Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021- 2030 uwzględniono zapisy innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r., poz.713 ze zm.)
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.)
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176 ze zm.)
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020r., poz. 111 ze zm.)
- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2020 r., poz. 1492 ze zm.)
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1409 ze zm.)
- Ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r., poz.808 ze zm.)
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.)
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r., poz. 852ze zm.)
- Uchwały Rady Ministrów Nr 140 z dnia 15 października 2018r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Posiłek w szkole i domu” na lata 2019-2023 (M.P z 2018r., poz.1007)
- Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. , poz. 1327 ze zm.)
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020, poz. 821ze zm.)
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 685 ze zm.)
- Strategia Rozwoju Kraju 2030.
Dokument określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarach społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w okresie do 2020 roku, realizowane przy pomocy programów, z uwzględnieniem okresu programowania UE. Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych zasobów, zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego 2014 - 2020 .

Stanowi jeden z najważniejszych dokumentów wyznaczających główne kierunki rozwoju i wdrażania polityki społecznej w regionie. Jest integralną częścią Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego, której misją jest („Skupienie wszystkich podmiotów publicznych działających na rzecz wzrostu konkurencyjności regionu i poprawy warunków życia mieszkańców. Uzyskanie efektu synergii poprzez stworzenie spójnej koncepcji wykorzystania środków publicznych”), a celem generalnym („Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców”). Przedstawia działania, które należałoby podjąć, by skutecznie zmierzać do podnoszenia poziomu życia mieszkańców Mazowsza oraz zaspokajać ich różnorodne potrzeby.

- Strategia Rozwoju Gminy Zakrzew na lata 2016– 2027 .

Strategia rozwoju Gminy Zakrzew na lata 2016– 2027 wyznacza kierunki rozwoju nowoczesnej i zrównoważonej gospodarki gminy. W dokumencie określony został cel nadrzędny „Gmina przyjazna dla mieszkańców, turystów i inwestorów, zapewniająca wysoki standard zamieszkania z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju” oraz cztery główne cele strategiczne:

1. Wzrost atrakcyjności osiedleńczej Gminy Zakrzew
2. Rozwój gospodarczy Gminy Zakrzew
3. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego Gminy Zakrzew
4. Rozwój oferty kulturalnej i turystycznej Gminy Zakrzew

- Krajowy program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu 2020.

Nowy wymiar aktywnej integracji. Stanowi kontynuację polityki społecznej państwa wobec problematyki ograniczenia ubóstwa i aktywnej integracji osób wykluczonych, w której to istotną rolę odgrywają centra i kluby integracji społecznej. Celem głównym Programu jest ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zmierzające do zwiększenia zatrudnienia oraz do wzrostu spójności społecznej.

- Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 –2020. Celem głównym Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. Dokument ten wyznaczył cztery priorytetowe kierunki w działalności na rzecz seniorów: aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz i międzypokoleniową, edukacja osób starszych, partycypacja społeczna oraz usługi społeczne. Rządowy program wspiera inicjatywy, służące zwiększeniu i poprawie jakości oferty edukacyjnej dla osób starszych, rozwijaniu wolontariatu seniorów, promowaniu udziału seniorów w procesach decyzyjnych i w życiu społecznym.
- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Europa 2020 to unijna strategia wzrostu na okres od 2010 r. do 2020 r. Obejmuje ona o wiele więcej niż samo wyjście z kryzysu, z którym nadal boryka się wiele europejskich krajów. Strategia ta ma pomóc nam skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej inteligentny. Aby nadać temu zadaniu konkretne ramy, UE wyznaczyła sobie pięć nadrzędnych celów, które ma zamiar zrealizować do końca bieżącego dziesięciolecia. Cele te dotyczą: zatrudnienia, edukacji i innowacji, włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa oraz kwestii klimatu i energii. Głównym celem strategii Europa 2020 jest osiągnięcie przynajmniej 75-procentowego wskaźnika zatrudnienia kobiet i mężczyzn w wieku od 20 do 64 lat do roku 2020. Strategia dąży także do

zredukowania liczby osób przedwcześnie kończących naukę do poziomu 10% oraz zwiększenia liczby młodych osób kształcenia zawodowego do poziomu co najmniej 40%. W ramach programu proponowane są działania, które przyczynią się do poprawy funkcjonowania rynku pracy. Ich celem jest zwiększenie elastyczności i bezpieczeństwa pracy, zapewnienie zachęt do inwestowania w szkolenia, zagwarantowanie przyzwoitych warunków pracy oraz ułatwienie tworzenia miejsc pracy. Strategia „Europa 2020” jest najważniejszym, z punktu widzenia regionów, dokumentem strategicznym w Unii Europejskiej. Program operacyjny wiedza edukacja rozwój 2014 – 2020. (PO WER) Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. Wspiera innowacje społeczne i współpracę ponadnarodową w wymienionych obszarach oraz wdraża w Polsce Inicjatywę na rzecz zatrudnienia osób młodych. Finansowanie PO WER z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Niniejszy Program wraz z 16 regionalnymi programami operacyjnymi współfinansowanymi z EFS stanowią zatem spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia. Realizacja strategii będzie wymagała także odwoływania się do innych aktów prawnych krajowych jak i europejskich.

Oprócz wspomnianych aktów prawnych może również zachodzić potrzeba odwołania się do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, edukacji czy budownictwa socjalnego.

Strategia określa cel, jakim jest rozwiązywanie problemów społecznych w gminie oraz sposób, w jaki można go osiągnąć. Dla efektywnego rozwoju i stabilizacji gminy istotne znaczenie ma przede wszystkim poprawa jakości życia mieszkańców, umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, a także stworzenie efektywnego i sprawnie działającego systemu pomocy społecznej. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Zakrzewie na lata 2021-2030 będzie realizowana zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami działań, w oparciu o przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim i lokalnym.

IV. Założenia, cele i kierunki strategiczne

Głównymi założeniami strategii są:

- minimalizowanie skutków ubóstwa,
- zmniejszenie bezrobocia,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin długotrwale borykających się z problemami życiowymi, w tym integracja osób niepełnosprawnych i starszych ze środowiskiem,
- zapobieganie i minimalizowanie problemów alkoholowych i narkomanii,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Celami strategicznymi są:

- wspieranie rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu, usamodzielnianiu się poprzez wykorzystanie pracy socjalnej,

- zmiana modelu pomocy społecznej z wykorzystaniem instrumentów wsparcia w zakresie: pomocy w aktywniejszym poszukiwaniu zatrudnienia, edukacji socjalnej (rozwój poradnictwa),
- walka z alkoholizmem i narkomanią głównie poprzez edukację i uświadamianie w zakresie skutków związanych z używkami,
- zwiększenie aktywności życiowej osób starszych tj. łagodzenie trudności wynikających z wieku i stworzenie możliwości szerszego uczestnictwa w życiu społecznym,
- budowanie systemu wsparcia dla seniorów,
- doskonalenie systemu wsparcia i pomocy dla osób niepełnosprawnych,
- pomoc i promowanie rodzin wielodzietnych w środowisku lokalnym.

Kierunki działań

Działania kierowane będą na rzecz osób i rodzin dotkniętych bezrobociem, zagrożonych wykluczeniem społecznym, dotkniętych problemem alkoholizmu i narkomanii, starszych i niepełnosprawnych. Gminny system pomocy społecznej musi zawierać komponenty stabilne, dające poczucie bezpieczeństwa socjalnego ale również powinien być otwarty i zawierać nowe wyzwania.

Dzięki temu winien rozwinąć się system ciągłego monitorowania problemów rodzin i dzieci oraz zintegrowanych działań umożliwiających szybką i skuteczną pomoc w sytuacjach kryzysowych. Pomoc środowiskowa stanie się dominującą formą pomocy społecznej w gminie.

Podjęte zostaną działania na rzecz pobudzenia aktywności środowisk, które dotknięte są zjawiskiem alienacji. Warunkiem skutecznego przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym jest przede wszystkim podniesienie świadomości mieszkańców gminy na temat głównych przyczyn i skutków tych zjawisk oraz zasad i możliwości zapobiegania ich powstawaniu.

V. Przyczyny i czynniki powodujące konieczność korzystania z pomocy społecznej w Gminie Zakrzew.

Pomoc społeczną tworzą organy administracji rządowej i samorządowej przy współudziale organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń, Kościoła i innych związków wyznaniowych, pracodawców oraz osób fizycznych i prawnych. Zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Zakrzew realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który funkcjonuje jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej. Działalność Ośrodka jest finansowana: ze środków budżetu gminy, ze środków budżetu państwa oraz ze środków pozabudżetowych oraz ze środków Unii Europejskiej. Od kilku lat budżet Ośrodka wzrasta, co wiąże się z realizacją nowych zadań.

Działania Ośrodka obejmują system złożony z instrumentów pomocy finansowej. Ich stosowanie wynika z ustaw szczególnych. Instrumenty pomocy finansowej obejmują: świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia rodzinne, zasiłek dla opiekuna, świadczenie

„Za życiem”, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, świadczenie wychowawcze, Dobry Start, stypendia szkolne, świadczenia w postaci dodatków mieszkaniowych i energetycznych.

Tabela.1 Środki finansowe Gminy na zadania własne i zlecone w obszarze pomocy społecznej

Wyszczególnienie		Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
		W tys. zł		
Zadania własne	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	148	139	224
	Przeciwdziałanie narkomanii	3	1	1
	Domy Pomocy Społecznej	252	295	280
	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	47	50	42
	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	48	51	53
	Zasiłki celowe i pomoc w naturze	34	34	44
	Zasiłki okresowe	61	40	41
	Zasiłki stałe	312	332	322
	Utrzymanie Ośrodka	421	463	486
	Usługi opiekuńcze	76	80	68
	Dodatki mieszkaniowe i energetyczne	0	0	0
	Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”- wkład własny gminy oraz dotacja budżetu państwa	136	144	118
	Inne programy : wspieranie rodziny (asystent rodziny)	21	20	21
Zadania zlecone	Świadczenia wychowawcze	12373	11945	14706
	Usługi specjalistyczne	7	5	4
	Świadczenia rodzinne i alimenty oraz składki na ubezpieczenie społeczne	6057	5978	6229
	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	153	236	130
	Rodziny zastępcze	23	41	55
	Dobry Start 300+	0	634	644

Źródło: GOPS Zakrzew

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zakrzewie w 2019 roku było zatrudnionych na etacie 14 pracowników w tym główny księgowy na 1/8 etatu. Głównym celem ośrodka jest pomoc oraz zapobieganie marginalizacji osób i rodzin, poprzez ich społeczne aktywizowanie, psychiczne wzmacnianie i mobilizowanie do podejmowania starań w celu poprawy swojej sytuacji. Należy jednak zaznaczyć, że same tego rodzaju działania, mimo że są niezwykle ważne i potrzebne, nie rozwiążą wszystkich istniejących problemów. Osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej należy w pierwszej kolejności udzielić odpowiedniego wsparcia finansowego na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych i zapewnienie godnych warunków życia. Ograniczenia w tym zakresie powodują, że uaktywnianie tych środowisk jest bardzo trudne, a czasem wręcz niemożliwe. Obniżanie środków na pomoc społeczną może zatem prowadzić do marginalizacji części mieszkańców gminy, powodując w efekcie ich społeczne wykluczenie.

Teren działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzewie obejmuje Gminę Zakrzew, na których świadczy pracę 4 pracowników socjalnych, pracujących w terenie.

Pomoc w ramach zadań własnych GOPS realizuje poprzez:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, celowych, specjalnych celowych zasiłków okresowych,
- udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- udzielanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- pracę socjalną,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów ośłonowych,
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Ośrodek realizuje także zadania zlecone gminie w zakresie pomocy społecznej tj.:

- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej,
- zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej bądź innych ustaw, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych.

Pomoc finansowa kierowana jest do rodzin szczególnego ryzyka zgodnie z założeniami polityki społecznej. Istotną rolę odgrywa praca socjalna ze wsparciem finansowym lub rzeczowym.

Pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku jej zamieszkania. Przeprowadzając wywiady środowiskowe, dokonują diagnozy problemów i określają indywidualne plany pomocy. Na przestrzeni roku 2019 pomocą społeczną objęto łącznie 232 rodziny. Udzielono pomocy w formie pracy socjalnej 185 osobom z terenu objętego działaniem tutejszego Ośrodka. Skierowano 13 osób do Domów Pomocy Społecznej.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom społecznym musi opierać się na ciągłej diagnozie sytuacji oraz prawidłowym przepływie informacji. Ośrodek Pomocy Społecznej będzie podejmował odpowiednie działania, dzięki którym możliwe będzie rozpoznanie źródła zagrożeń życia społecznego na obszarze gminy. Zwiększy to efektywność podejmowanych działań i skuteczność reagowania Ośrodka i instytucji z nim współpracujących na aktualnie występujące problemy. Do tych działań należeć będzie:

- analiza rzeczywistych potrzeb występujących w gminie,
- zabezpieczenie niezbędnych środków finansowych pozwalających na zaspokojenie potrzeb,
- rozpoznanie głównych problemów społecznych, ich rozmiaru i zasięgu,
- ustalenie zasad współpracy przy wymianie informacji między instytucjami i organizacjami współpracującym z Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Zgodnie z art. 4 ustawy o pomocy społecznej osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej zobowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Szczególnie istotny jest aktywny udział osób i rodzin ubiegających się o pomoc, chęć współpracy oraz właściwe i w pełni wykorzystanie własnych możliwości i uprawnień. Dlatego też podstawowym narzędziem pracy będzie szeroko rozumiana praca socjalna. Szczególny nacisk położony będzie na współudział osoby i rodziny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych. Aby osiągnąć ten cel należy podejmować takie działania wobec jednostki, aby zmieniła swój sposób myślenia, postawę z biernej i roszczeniowej na aktywną, tak aby będąc w sytuacji kryzysowej w pierwszej kolejności potrafiła wykorzystać własne możliwości.

Praca nad uświadamianiem osoby, że to ona jest odpowiedzialna za rozwiązanie własnych problemów. Działanie to, uwieńczone powinno być podpisaniem kontraktu socjalnego. Kontrakt socjalny nakłada na osobę bądź rodzinę szereg zobowiązań monitorowanych przez pracownika socjalnego. Należyte wywiązywanie się z ustaleń może być wynagradzane pomocą finansową. Taki sposób działania ma na celu pobudzanie większej aktywności klienta i działa mobilizująco na poszukiwanie samodzielnych rozwiązań. Prowadzi do zbudowania świadomości osoby lub rodziny, a wszystkie jej wysiłki są wspierane przez Ośrodek.

Z przeprowadzonej analizy dokumentów znajdujących się w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakrzewie wynika, że od kilku lat główną przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność.

Krąg osób i rodzin korzystających z różnorodnych form wsparcia jest szeroki i odzwierciedla problemy występujące w Gminie. Niejednokrotnie osoby i rodziny korzystają równocześnie z pomocy realizowanej przez inne podmioty np. stypendia socjalne.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednej z wymienionych okoliczności : ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności , długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego , zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowych.

Tabela:2 Powody udzielenia pomocy na przestrzeni lat 2017-2019

Powody udzielenia pomocy i wsparcia	LICZBA RODZIN		
	2017	2018	2019
UBÓSTWO	152	122	108
BEZROBOCIE	155	104	96
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	113	103	95
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	51	40	38
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: WIELODZIENTNOŚĆ	51	40	38
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	41	39	35
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	54	32	30
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	30	23	18
ALKOHOLIZM	15	15	14
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIENTNE	24	17	12
ZDARZENIE LOSOWE	6	3	3
SIEROCTWO	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	2	2	0
PRZEMOC W RODZINIE	0	1	0

Źródło: GOPS Zakrzew

VI. Charakterystyka Gminy Zakrzew

1. Położenie geograficzne

Gmina Zakrzew jest jedną z 13 gmin powiatu radomskiego w woj. mazowieckim powstałym w wyniku podziału administracyjnego kraju po 1 stycznia 1999 r. Zajmuje obszar około 96,30km² zamieszkałym przez 13 222 mieszkańców w 22 sołectwach. Gmina Zakrzew jest położona po stronie zachodniej Radomia - miasta na prawach powiatu. Obszar Gminy funkcjonuje i przestrzennie związana jest z Radomiem. Zakrzew jest jedną z 13 gmin zaliczonych do struktury tworzącej strefę zurbanizowaną miasta Radomia i należy do gmin urbanizujących się.

Gmina Zakrzew znajduje się w powiecie ziemskim radomskim województwa mazowieckiego, w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Radomia. Graniczy ponadto z gminami: Jedlińsk, Przytyk, Wolanów. Zakrzew, gdzie mieści się siedziba Urzędu Gminy, położony jest bezpośrednio przy trasie drogi wojewódzkiej nr 740 w odległości 13 km od Radomia w kierunku Tomaszowa Mazowieckiego.

GMINA ZAKRZEW NA TLE SUBREGIONU RADOMSKIEGO



Gmina Zakrzew

Herb Gminy Zakrzew

Lewart – odnoszący się do rodowego herbu Zakrzewskich (pierwszych właścicieli wsi Zakrzew i dóbr sąsiedzkich),



Kłos zboża – symbolizujący rolniczy charakter gminy

Sieć osadnicza gminy tworzona jest przez 22 sołectwa : Bielicha, Cerekiew, Dąbrówka Nagórna, Dąbrówka Podłęzna, Gołędzin, Gulin, Gulinek, Janiszew, Jaszowice, Legęzów, Milejowice, Marianowice, Mleczków, Natalin, Nieczatów, Kolonia Piaski, Taczów, Wacyn, Zakrzew, Zakrzew Kolonia, Zakrzewska Wola, Zatoplice.

Gmina Zakrzew posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg komunikacji kołowej. Dominujące znaczenie dla powiązań komunikacyjnych gminy Zakrzew w ujęciu ponadregionalnym ma droga wojewódzka nr 740 relacji Radom Tomaszów Mazowiecki, oraz droga wojewódzka nr 733. Uzupełnieniem sieci podstawowej są drogi powiatowe i gminne, które w sposób bezpośredni, bądź pośredni stanowią powiązania wewnątrz gminy, jak również z sąsiednimi ośrodkami gminnymi.

Obszar Gminy funkcjonuje i przestrzennie związany jest z Radomiem. Obecnie można zauważyć wzrost rozwoju Gminy, głównie za sprawą intensywnego budownictwa mieszkaniowego oraz infrastruktury towarzyszącej. Stanowi ona obecnie jedno z atrakcyjniejszych miejsc do zamieszkania w okolicy Radomia, szczególnie ze względu na przystępne ceny gruntów pod zabudowę i dobrze rozwiniętą sieć dróg. Drogi powiatowe jak i większość dróg gminnych jest utwardzona i pokryta asfaltem.

GMINA ZAKRZEW



Źródło: Gmina Zakrzew wczoraj i dziś, Zakrzew 2009.

2. Historia

Dzieje wsi Zakrzew sięgają XIII wieku, skąd pochodzi wzmianka o pierwszym kościele parafialnym. Wiadomo, że w 1330 roku nazwa miejscowości była niemalże identyczna z obecną. „Zakrzew” jest nazwą topograficzną, pochodzącą od położenia, umiejscowienia wsi. Znaczy dosłownie „osadę za krzewami, zaroślami, krzaczkami”.

Szczególnym rodzajem dziedzictwa materialnego jest dziedzictwo kulturowe stanowiące o tożsamości społeczności lokalnej, użytkującej historyczne układy i obiekty często o unikatowych wartościach przestrzennych i architektonicznych. Na terenie gminy Zakrzew znajdują się również dwa kościoły parafialne wpisane do rejestru zabytków w Zakrzewie i Cerekwi. Kościół św. Jana Chrzciciela w Zakrzewie pochodzi z XVIII wieku, zbudowany w stylu barokowym, jego fundatorem była rodzina Kochanowskich. Znajdują się w nim zabytkowe organy z 1787r. oraz dzwonnica wybudowana w 1900 roku. Natomiast kościół w Cerekwi wybudowany został wg projektu arch. Stefana Szyllera w 1929r. Inwestycje w kulturę wiążą się z historią i tradycją gminy.



Fot.1 Kościół św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Cerekwi



Fot.2 Kościół św. Jana Chrzciciela w Zakrzewie

To właśnie z uwagi na pozostawione przez historię ślady przeszłości powstał w Taczowie "Park Historyczny - Rycerze Bogurodzicy". Jest on symbolem pielęgnującym etos rycerza oraz historię pierwszego hymnu polskiego - pieśni "Bogurodzica". Park jest zespołem wielu elementów sławiących postać szlachcica Mikołaja Powały z miejscowego Taczowa, który wniósł wkład w korzystne dla Królestwa Polskiego rozstrzygnięcie bitwy pod Grunwaldem. W ramach parku zobaczyć można rzeźby plenerowe pt. "Spotkanie u Powały", przedstawiające spotkanie jesienią 1409 roku w Gródku Mikołaja Powały z Taczowa w sprawie budowy mostu na Wiśle. Kolejnym elementem jest diorama "Bitwy pod Grunwaldem" zawierająca kopie obrazu autorstwa Tadeusza Popiela i Zygmunta Rozwadowskiego, która uwidacznia w bitwie rycerzy spod Radomia.



Fot.3 Diorama "Bitwy pod Grunwaldem"



Fot.4 Rzeźby plenerowe pt. "Spotkanie u Powały"

3. Gospodarka gminy

Gmina Zakrzew jest gminą wiejską o funkcji rolniczej. Rolnictwo jest i będzie pełniło ważną rolę gminie Zakrzew, a 48% ogółu zatrudnionych na terenie gminy, to osoby pracujące w rolnictwie. Rolniczą przestrzeń produkcyjną tworzy 7483ha użytków rolnych, co stanowi 77,71% terytorium gminy. Gmina posiada dobre warunki do prowadzenia produkcji rolniczej (znaczny udział gleb dobrych, klasy III i IV). Produkcja rolnicza skierowana jest przede wszystkim na produkcję artykułów żywnościowych (zboża, warzywa, owoce, ziemniaki).

Tabela 3: Użytkowanie gruntów w gminie Zakrzew na tle powiatu radomskiego

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogólna	Użytki rolne						Lasy i grunty leśne	%	Pozostałe grunty
		Razem	%	Grunty orne	Sady	Łąki	pastwiska			
	w ha									
Powiat Radomski	152975	90678		71876	1587	13809	3407	37163		25134
Gm. Zakrzew	9628	7483	77,7	5701	269	519	607	1461	15,2	1073

Źródło: Dane z GUS, Bank Danych Lokalnych, <http://start.gov.pl/>

Rolnictwo jest i pozostanie jednym z podstawowych działów stanowiących o rozwoju społeczno – gospodarczym gminy. Do dziedzin lokalnej gospodarki, które na obszarze gminy tworzą najwięcej miejsc pracy, należą kolejno:

- działalność produkcyjna,
- edukacyjna,
- handel i naprawy,
- administracja
- ochrona zdrowia i opieka społeczna.

Należy podkreślić, że dominującym w działalności gospodarczej na obszarze gminy jest sektor prywatny skupiający ok. 90 % funkcjonujących na tym obszarze jednostek. Gmina Zakrzew sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości, oferując tereny inwestycyjne przeznaczone dla prowadzenia działalności produkcyjnej, składowej i magazynowej. W gminie Zakrzew w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1 201 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1 045 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Działalność gospodarcza na terenie gminy Zakrzew możemy podzielić na trzy podstawowe sektory takie jak:

- produkcja
- handel
- usługi

Występuje również czwarta grupa przedsiębiorstw tj. produkcyjno – handlowo – usługowe. Sektor produkcyjny to firmy działające w branżach metalowych (zakłady produkujące złącza, śruby, nakrętki), spożywczych (masarnie, piekarnie), art. przemysłowych (materiały budowlane, izolacyjne, meble, odzież), garbarskich (zakłady przerobu skór surowych).

Na terenie Gminy Zakrzew funkcjonują zakłady o niespotykanej często produkcji min. jachtów żeglugi śródlądowej, basenów przydomowych. Sektor handlu to przede wszystkim małe jednoosobowe lub rodzinne firmy zajmujące się sprzedażą artykułów spożywczych w formie stacjonarnej (sklepy) i obwoźnej (targi, stragany) jak również artykułów przemysłowych takich jak: odzież, obuwie, samochody używane, części motoryzacyjne, materiały budowlane. Handlem na większą skalę – hurtowym zajmują się duże zakłady produkcyjne zbywające głównie swoje wyroby, jak również składy różnego rodzaju artykułów jak: opał, nawozy, pasze, artykuły do produkcji rolnej.

Do sektora handlu hurtowego należy zaliczyć również stacje paliw płynnych i gazowych, których kilka znajduje się na terenie naszej gminy. W sektorze usług dominują zakłady z branży mechaniki pojazdowej, naprawy AGD, sprzętu RTV, komputerowego, świadczące usługi transportowe, remontowo – budowlane, pośrednictwa handlowego i finansowego, stolarskie, ślusarskie, hotelarsko – gastronomiczne. Na terenie gminy funkcjonują również domy weselne.

Przestrzenne rozmieszczenie funkcjonujących jednostek produkcyjnych i usługowych nie jest równomierne. Obserwuje się koncentrację firm prowadzących działalność produkcyjną w zachodniej części terytorium gminy (obszary przylegające do granic administracyjnych miasta Radomia) oraz w miejscowościach zlokalizowanych przy trasie drogi wojewódzkiej nr 740.

Do największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Zakrzew należą:

- Piekarnia Wacyn, Wacyn, ul. Szafirowa 55
- Zakłady Masarskie Krawczyk- Mleczków, ul. Przemysłowa 8
- Door System s.j. – Milejowice, ul. Jaworowa 7B
- IREKS Sp. z o.o., ul. Cerekiewska 55
- SITI- Pol Sp. z o.o. Milejowice, ul. Napędowa 4

4. Ludność

W roku 2019 Gminę Zakrzew zamieszkiwało 13060 osób z czego 51,4% stanowiły kobiety, a 49,6% mężczyźni. Poniższe zestawienia obejmują wybrane dane charakteryzujące społeczność Gminy Zakrzew.

Tabela 4: Struktura ludności Gminy Zakrzew (w latach 2017 - 2019 rok)

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Ogółem	12661	12795	13060
Kobiety			
Ogółem	6355	6423	6578
0-17	1419	1450	1510
w. produkcyjny	3844	3825	3873
w. emerytalny	1092	1148	1195
Mężczyźni			
Ogółem	6306	6372	6482
0-17	1485	1484	1523
w. produkcyjny	4299	4344	4372
w. emerytalny	522	544	587

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Zakrzewie

Gmina Zakrzew jest bardzo zróżnicowana pod względem zaludnienia od 157 mieszkańców Legęzowa do 1206 mieszkańców w Bielisz. Szczegółową strukturę ludności zamieszkującą Gminę Zakrzew w podziale na sołectwa przedstawia poniższa Tabela. Najludniejsze są sołectwa położone bezpośrednio przy zachodniej granicy Radomia: Wacyn, Bielicha, Milejowice, Janiszew, Cerekiew zamieszkałe przez około 42% ludności całej gminy.

Tabela 5: Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Zakrzew (stan na dzień 31.12.2019r.)

Lp.	Nazwa	Liczba osób zamieszkujących miejscowość
1	Bielicha	1206
2	Cerekiew, Zdziechów	989
3	Dąbrówka Nagórna	610
4	Dąbrówka Podłężna	463
5	Goleńdzin	343
6	Gulin	407
7	Gulinec, Kozia Wola	472
8	Janiszew	970

9	Jaszowice, Jaszowice Kolonia	321
10	Legęzów	157
11	Marianowice	312
12	Milejowice	1151
13	Mleczków	793
14	Natalin, Podlesie Mleczkowskie	606
15	Nieczatów, Kozinki	473
16	Kolonia Piaski, Gózek, Gustawów, Sosnowica	550
17	Taczów, Wola Taczowska	497
18	Wacyn	1125
19	Zakrzew	387
20	Zakrzew Kolonia	451
21	Zakrzewska Wola	341
22	Zatoplice	436
Razem		13060

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Zakrzewie

W związku z tym prognozowana liczba ludności gminy na przestrzeni najbliższych kilkunastu lat będzie ulegała niewielkim tylko wahaniom. Należy podkreślić, że narastająca fala migracji zarobkowych odnotowana w ostatnich latach powoduje, że powyższe dane nie odzwierciedlają w sposób dokładny i precyzyjny liczby osób faktycznie zamieszkujących gminę.

Główne problemy demograficzne, warunkujące rozwój gospodarczy i społeczny gminy wprost lub pośrednio wiążą się z zagadnieniem podnoszenia poziomu wykształcenia ludności. Wynika to z konieczności podniesienia walorów zasobów ludzkich wobec wymagań gospodarki rynkowej, w której posiadanie dobrze przygotowanych kadr jest nieodzownym warunkiem tak lokalizacji nowych inwestycji gospodarczych, jak i powodzenia lokalnych inicjatyw społeczno-gospodarczych.

5. Mieszkalnictwo

Na koniec 2019 roku na terenie Gminy Zakrzew funkcjonowało 3 442 mieszkań o łącznej powierzchni 344 200 m². W latach 2017 – 2019 liczba mieszkań wzrosła o 3,05%, natomiast ich powierzchnia wzrosła o 4,02%

Tabela 6: Zasoby mieszkaniowe w Gminie Zakrzew.

	Jednostka miary	2017	2018	2019
ZASOBY MIESZKANIOWE				
Zasoby mieszkaniowe wg lokalizacji				
Ogółem				
mieszkania	mieszk.	3337	3387	3442
izby	izba	14015	14225	14663
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	330363	337006	344200
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań				
wodociąg	%	83,5	83,7	92,33
ustęp spłukiwany	%	86,4	86,6	86,81
łazienka	%	75,8	76,1	83,47
centralne ogrzewanie	%	66,9	67,3	77,57
gaz sieciowy	%	23,2	23,7	24,84
Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki				
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	99,0	99,5	100,0
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	25,8	26,2	26,5

Źródło: Dane GUS

Cała Gmina posiada w 92 % wodociągi. Podstawowym funkcjonującym systemem zaopatrzenia w wodę jest ujęcie „Zakrzew” o wydajności 1500 m³ /dobę, z którego zasilana jest gminna sieć wodociągowa o łącznej długości 112 km.

Wszystkie wsie posiadają sieć telekomunikacyjną stacjonarną (Orange), niedostateczne jest jednak objęcie zasięgiem przez telefonię mobilną, jak też niedostateczna jest przepustowość sieci dostępowej do Internetu w niektórych miejscowościach.

Dużo uwagi władze gminy poświęcają poprawie warunków ekologicznych. Miejscowości Wacyn, Bielicha, Milejowie, Cerekiew, Janiszew mają sieć wodno-kanalizacyjną. Szansę na kanalizację tych miejscowości stwarza przyległość do miasta Radomia, gdyż właśnie tam zlokalizowana jest oczyszczalnia ścieków.

Na potrzeby szkoły w Zakrzewie funkcjonuje biologiczna oczyszczalnia ścieków do której podłączonych jest kilka gospodarstw domowych z miejscowości Zakrzew.

Gmina Zakrzew w latach 2010-2011 zrealizowała projekt budowy przydomowych oczyszczalni wykonano ich 408. Projekt ten był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej. W gminie jest zorganizowana zbiórka odpadów, która odbywa się poprzez odbiór przez firmę wyłonioną w drodze przetargu, bezpośrednio z gospodarstw domowych, oraz instytucji, w ustalonych terminach. Urząd Gminy w Zakrzewie prowadzi Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych gdzie mieszkańcy Gminy Zakrzew mogą dostarczyć selektywnie zebrane odpady komunalne własnym transportem lub na własny koszt.

VII. Infrastruktura społeczna

1.Oświata

Na terenie Gminy Zakrzew funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Przedszkole Samorządowe w Bieliszce, ul. Ks. Bogdana Szczepanika 2, 26-600 Radom
- Przedszkole Samorządowe w Zakrzewie, Zakrzew 1, 26-652 Zakrzew
- PSP Wola Taczowska, Wola Taczowska 11B, 26-652 Zakrzew
- PSP Cerekiew ul. Wesoła 2, 26-652 Zakrzew
- PSP Dąbrówka Podłężna, Dąbrówka Podłężna 29 B, 26-652 Zakrzew,
- PSP Bielicha, ul.Przytycka 184, 26-600 Radom
- PSP Zakrzew, Zakrzew 58D, 26-652 Zakrzew
- PSP Zakrzew Filia w Mleczkowie, ul. Szkolna 22, 26-652 Zakrzew
- Przedszkole Niepubliczne „Hania” w Zakrzewie

Dzięki wyżej wymienionym placówkom, Gmina zapewnia rodzinom dzieci (zwłaszcza młodym matkom) możliwość podjęcia lub kontynuacji pracy po powrocie z urlopu wychowawczego zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy.

Tabela 7: Przedszkole Samorządowe w Zakrzewie (stan na 31.12.2019r.)

Przedszkole Samorządowe w Zakrzewie			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	191	187	191
Liczba uczniów niepełnosprawnych			1
Liczba oddziałów	8	8	8
Liczba nauczycieli	17	17	18
Realizowane programy dodatkowe	- „Czyste powietrze wokół nas”, - „Kubusiowi przyjaciele natury”	- Międzygrupowy quiz wiedzy o Polsce „Kocham Cię Polsko” - „Konkurs Matematyczny dla dzieci”	- „Konkurs Matematyczny dla dzieci”
Infrastruktura edukacyjna	Gabinet logopedyczny, sale dydaktyczne	Gabinet logopedyczny, sale dydaktyczne	Gabinet logopedyczny, sale dydaktyczne

Tabela 8: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Woli Taczowskiej

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Woli Taczowskiej			
	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>
Liczba uczniów	120	163	153
Liczba uczniów niepełnosprawnych	4	6	7
Liczba oddziałów	9, w tym 2 przedszkolne	10, w tym 2 przedszkolne	10, w tym 2 przedszkolne
Liczba nauczycieli	20	21	21
Realizowane programy dodatkowe	- Paczki świąteczne przy współpracy z Fundacją „Dobry Duszek” - Akcja „Mleko” - Akcja „Owoce i warzywa”	-Ogólnopolski projekt edukacyjny „LEPSZA SZKOŁA”, -„X edycja Programu Insta.Ling dla szkół, -„Owoce i warzywa w szkole”, - „Szlanka mleka” -„Nie pal przy mnie, proszę” -„Rodzice i dzieci ,powietrze bez śmieci’ -„Cyfrowo bezpieczni’ -„Projekt e-twinning w klasie III, - „Być jak Ignacy”- odkryj tajemnice nauki.	-„Owoce i warzywa w szkole”, - „Szlanka mleka”
	Szkoła dysponuje dziewięcioma salami lekcyjnymi, salę	Szkoła dysponuje dziesięcioma salami lekcyjnymi, salą	Szkoła posiada 10 sal lekcyjnych, salę gimnastyczną oraz

Infrastruktura edukacyjna	gimnastyczną oraz przylegające do niej pomieszczenie z przeznaczeniem na przechowywanie sprzętu sportowego, boisko wielofunkcyjne, szkoła posiada także pracownię komputerową z 19 komputerami, bibliotekę, stołówkę, pomieszczenie administracyjno – biurowe.	gimnastyczną oraz przylegające do niej pomieszczenie na przechowywanie sprzętu sportowego, wielofunkcyjne boisko szkolne, salę komputerową, bibliotekę, pomieszczenie administracyjno-biurowe.	przylegające do niej pomieszczenie na przechowywanie sprzętu sportowego, wielofunkcyjne boisko szkolne, salę komputerową, bibliotekę, pomieszczenie administracyjno-biurowe.
---------------------------	--	--	--

Tabela 9: Publiczna Szkoła Podstawowa w Cerekwi

Publiczna Szkoła Podstawowa w Cerekwi			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	202	220	221
Liczba uczniów niepełnosprawnych	2	2	4
Liczba oddziałów	8, w tym 2 przedszkolne	9, w tym 2 przedszkolne	12, w tym 2 przedszkolne
Liczba nauczycieli	22	25	22
Realizowane programy dodatkowe	- „Mleko w szkole”, - „Owoce i warzywa w szkole”, - „Trzymaj formę”, - „Kubusiowi Przyjaciele Natury”, - „Dzieciństwo bez próchnicy”, - Program matematyczny „Sesje z plusem”, - Narkotykom mówię „nie”, - „Nie pal przy mnie, proszę”, - „Bezpieczna szkoła, bezpieczny uczeń”, - Projekt edukacyjno - matematyczny „Lepszy uczeń” - Program Ministerstwa Sportu i Turystyki „Szkolny Klub Sportowy”,	- „Owoce i warzywa w szkole”, - „Mleko w szkole”, - „Śniadanie daje moc”, - Innowacja pedagogiczna „I love Reading”- rozwijanie zainteresowań czytelniczych w języku angielskim, - Innowacja pedagogiczna – „English Through Drama”-angielski dla uczniów, - „Gang Słodziaków”, - „Pięć porcji zdrowia w szkole”, - „Trzymaj formę”, - „ Szkolny Klub Sportowy 2018-2019 ogólnopolski program MSiT”, - „Zdrowo żyć, sportowcem być?”,	- „Powszechna nauka pływania w roku szkolnym 2019/2020”. - „Owoce i warzywa w szkole”, - „Mleko w szkole”,

	- „I Love Reading”- rozwijanie zainteresowań czytelniczych w języku angielskim, - Szkoła Młodych Patriotów.	-Ogólnopolski projekt edukacyjny z matematyki „LEPSZA SZKOŁA”, -„Mały miś w świecie wielkiej literatury”- projekt czytelniczy, -„Czyste powietrze wokół nas”, -„Jestem widoczny jestem widoczny” -„Powszechna nauka pływania w roku szkolnym 2018/2019”.	
Infrastruktura edukacyjna	Szkoła posiada 7 sal lekcyjnych, salę komputerową (21 komputerów i 10 tabletów), salę gimnastyczną, bibliotekę, punkt dożywiania, świetlicę szkolną, boisko wielofunkcyjne, plac zabaw, miasteczko ruchu drogowego, szkoła posiada także w wyposażeniu tablice interaktywne, projektory oraz monitory interaktywne.	Szkoła posiada salę komputerową, salę gimnastyczną, bibliotekę, boisko szkolne, miasteczko ruchu drogowego, plac zabaw, świetlicę szkolną, salę komputerową.	Szkoła posiada salę komputerową, salę gimnastyczną, bibliotekę, boisko szkolne, miasteczko ruchu drogowego, plac zabaw, świetlicę szkolną, salę komputerową.

Tabela 10: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Dąbrówce Podlęznej

Publiczna Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Dąbrówce Podlęznej			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	117	134	156
Liczba uczniów niepełnosprawnych	3	4	1
Liczba oddziałów	9, w tym 1 przedszkolny	10	11
Liczba nauczycieli	19	21	22
Realizowane programy dodatkowe	- „Ratujemy i uczymy ratować”, - „Trzymaj Formę”, - „Śniadanie daje moc”, - „Znajdź właściwe rozwiązanie”, - „Nie pal przy mnie”.	-„Owoce w szkole”, -„Szkłanka mleka”, - „Trzymaj formę”, -„Bieg po zdrowie”, -„Czyste powietrze wokół nas”,	- „Owoce i warzywa w szkole”, - „Mleko w szkole”,

		- „Zapobieganie HIV i AIDS” - „Wspólne kroki w cyberświecie”, - „Szkolny klub sportowy”	
Infrastruktura edukacyjna	Szkoła posiada bibliotekę, pracownię komputerową (20 laptopów, 10 tabletów), pracownię logopedyczną, świetlicę szkolną, stołówkę, boisko wielofunkcyjne i pełnowymiarowe do piłki nożnej, szkoła posiada także w wyposażeniu projektory, rzutniki, ksero, telewizor, DVD, zestaw kina domowego, sprzęt nagłaśniający, tablice multimedialne i magnetofon.	Placówka posiada bibliotekę, pracownię komputerową, pracownię logopedyczną, świetlicę szkolną, stołówkę szkolną, boisko wielofunkcyjne i pełnowymiarowe, szkoła posiada również urządzenia specjalistyczne – projektor, rzutnik, ksero, laptopy, telewizor, zestaw kina domowego, tablety, sprzęt nagłaśniający, tablice multimedialne, DVD.	Placówka posiada bibliotekę, pracownię komputerową, pracownię logopedyczną, świetlicę szkolną, stołówkę szkolną, boisko wielofunkcyjne i pełnowymiarowe, szkoła posiada również urządzenia specjalistyczne – projektor, rzutnik, ksero, laptopy, telewizor, zestaw kina domowego, tablety, sprzęt nagłaśniający, tablice multimedialne, DVD.

Tabela 11: Publiczna Szkoła Podstawowa w Bieliszce

Publiczna Szkoła Podstawowa w Bieliszce			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba uczniów	243	291	405
Liczba uczniów niepełnosprawnych	8	7	9
Liczba oddziałów	13, w tym 3 przedszkolne	13, w tym 3 przedszkolne	21, w tym 3 przedszkolne
Liczba nauczycieli	33	31	34
Realizowane programy dodatkowe	- „Aktywna tablica”, - „Diagnoza szkolna”, - „Mała ojczyzna”, - „Lepsza szkoła”, - „Program Insta. Ling dla Szkół”	- „Mała ojczyzna, ślady pamięci”-Caritas, - „Projekt SKS”-pod patronatem Ministerstwa Sportu i Turystyki, - „Z pasją żyć, sportowcem być”-zajęcia edukacyjno-sportowe Orlik 2014, - „Ja w internecie”-program szkoleniowy w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych, - „lepsza szkoła”-ogólnopolski projekt edukacyjny.	- „Owoce i warzywa w szkole”, - „Mleko w szkole”,

Infrastruktura edukacyjna	Szkoła posiada salę gimnastyczną, bibliotekę, świetlicę, stołówkę, kompleks sportowy.	Szkoła posiada salę gimnastyczną, bibliotekę, świetlicę, stołówkę, kompleks sportowy.	Szkoła posiada salę gimnastyczną, bibliotekę, świetlicę, stołówkę, kompleks sportowy.
---------------------------	---	---	---

Tabela 12: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Zakrzewie

Publiczna Szkoła Podstawowa w Zakrzewie oraz Filie w Gulinie i Mleczkowie			
	2017/2018	2018/2019	2019/2020 (PSP w Zakrzewie oraz Filia w Mleczkowie)
Liczba uczniów	397	468	465
Liczba uczniów niepełnosprawnych	5	9	6
Liczba oddziałów	23, w tym 2 przedszkolne	24, w tym 2 przedszkolne	26, w tym 1 przedszkolny
Liczba nauczycieli	43	43	40
Realizowane programy dodatkowe	- „Rocznice świętujemy rodzicom dziękujemy”, - „Droga do niepodległości”, - „Czapki z głów”, - „Organizacja poza szkolnych zajęć wraz z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z gminy Zakrzew przez stowarzyszenie „Zakrzewiaki”	- „Droga do niepodległości”-projekt współfinansowany przez LGD stowarzyszenie „Razem dla Radomki i Gminę”, - „Wspólne kroki w cyberświecie” - „Organizacja poza szkolnych zajęć wraz z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z gminy Zakrzew przez stowarzyszenie „Zakrzewiaki”.	- „Owoce i warzywa w szkole”, - „Mleko w szkole”,
Infrastruktura edukacyjna	Szkoła posiada bibliotekę szkolną, gabinet pedagoga, salę zabaw, świetlicę szkolną, pełnowymiarową salę gimnastyczną, stołówkę, wielofunkcyjne boisko szkolne, salę komputerową,	Szkoła posiada bibliotekę szkolną, gabinet pedagoga, logopedy i terapeutę, świetlicę szkolną	Szkoła posiada bibliotekę szkolną, gabinet pedagoga, logopedy i terapeutę, świetlicę szkolną, salę gimnastyczną, stołówkę, boisko szkolne, salę komputerową,

Na terenie gminy nie funkcjonują ani państwowe, ani rodzinne domy dziecka. Brak jest szkół zawodowych, technicznych, licealnych, policealnych, a także szkolnictwa wyższego.

2. Kultura

Na terenie Gminy znajduje się Gminna Biblioteka Publiczna w Zakrzewie i 3 filie w Wacynie, Taczowie i Gulinku. W 2012 roku oddano do użytku Gminne Centrum Informacji, Edukacji i Kultury dla potrzeb kultury i oświaty w Gminie Zakrzew. Budowa realizowana była w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2013; Priorytet VI – Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji; Działanie 6.1. – Kultura; współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W budynku są realizowane następujące funkcje: biblioteka publiczna, czytelnia czasopism, pracownice internetowe i multimedialne, sala wystawiennicza – odczytowa, dział zbiorów regionalnych (centrum informacji o gminie) oraz pokój do opracowywania zbiorów.



Fot. 5 Gminna Biblioteka Publiczna w Zakrzewie

Bardzo duży wpływ na rozwój kultury w gminie ma działalność placówek oświatowych, które to poprzez realizację swoich statutowych działań stanowią wokół swojej siedziby miejscowe centra kulturalne. W Gminie działa siedem Domów Ludowych i świetlic w Gulinku, Cerekwi, Zakrzewskiej Woli, Zatopolicach, Dąbrówce Nagórnej, Jaszowice, Milejowicach. Spełniają one funkcje lokalnych ośrodków kultury o poszerzonym profilu, integrują i aktywizują środowiska lokalne. Służą jako centra społeczno – kulturalne umożliwiające rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturalnego i specyfikacji obszarów wiejskich, poprzez imprezy kulturalne, spotkania z: pedagogami, psychologami, pisarzami, archeologami, muzykami, plastykami oraz regionalistami. Mieszkańcy mogą rozwijać swoje umiejętności artystyczne poprzez organizowanie wystaw, konkursów oraz prezentacji własnej twórczości: literackiej, robótkarskiej, plastycznej itp. Świetlice są miejscem spotkań wszystkich grup społecznych dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych. Ułatwiają wymianę poglądów, zainteresowań oraz przyczyniają się do integracji społeczności wiejskiej. Domy Ludowe i świetlice są miejscami dopingującymi wychowanie dzieci i młodzieży w duchu miłości do własnego regionu. Obok świetlic są parkingi, place zabaw dla dzieci oraz pięknie zagospodarowany teren zieleni.

Ponadto, na terenie Gminy funkcjonują również organizacje i stowarzyszenia, które działają na rzecz społeczności. Należą do nich:

- **Stowarzyszenie Zakrzewiaki** – jego główne cele to wspomaganie organizacyjno-rzeczowe działalności Publicznej Szkoły Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Zakrzewie oraz wspomaganie wszelkich działań zmierzających do rozwoju kultury regionu i promocji okolic gminy Zakrzew, w szczególności przez propagowanie jej walorów krajobrazowych, turystycznych, wypoczynkowych i folklorystyczno-kulturalnych;
- **Zespół Zakrzewiaki** – to zespół działający od maja 2008 roku. Tworzą go uczniowie ze wszystkich klas Publicznej Szkoły Podstawowej im. Jana Kochanowskiego w Zakrzewie. Artyści występują na licznych imprezach w regionie;
- **Gminne Amatorskie Stowarzyszenie Sportowe Powała Taczów** – stowarzyszenie powstało w sierpniu 2010. Celem stowarzyszenia jest szkolenie najmłodszych adeptów piłki nożnej z terenu Gminy Zakrzew.
- **Zespół Ludowy „KALINA”** - działa przy Świetlicy Wiejskiej w Zakrzewskiej Woli. Powstał w 1965 r. jako żeński zespół śpiewaczy przy orkiestrze strażackiej. Z czasem zespół usamodzielniał się, tworząc kapelę ludową. Działał z przerwami przez kolejne trzydzieści lat, odnosząc sukcesy w przeglądach zespołów ludowych na szczeblu powiatowym i wojewódzkim.
- **Koła Gospodyń Wiejskich**
 - Koło Gospodyń Wiejskich Zdziechowianki w Cerekwii
 - Koło Gospodyń Wiejskich Jaszowice Kolonia
 - Koło Gospodyń Wiejskich "Superbabki" z Jaszowic
 - Koło Gospodyń Wiejskich Zakrzew Kolonia "LuXbabki"
 - Koło Gospodyń Wiejskich Zakrzewska Wola i Marianowice

Koła gospodyń wiejskich są dobrowolną, społeczną organizacją mieszkańców wsi, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działają na rzecz środowisk wiejskich. Członkowie kół gospodyń wiejskich biorą czynny udział przy organizowaniu imprez w gminie, jak również na terenie powiatu radomskiego promując kulinarne dziedzictwo kulturowe i produkty regionalne. Szukają dofinansowań i grantów na realizację projektów edukacyjnych i społecznych. W ten sposób nie tylko podtrzymują lokalną tradycję i kulturę na terenach wiejskich, ale także przekazują je młodszemu pokoleniu.

3. Sport

Na terenie gminy odbywają się m.in. takie cykliczne imprezy sportowe jak gminne rozgrywki w piłkę nożną, gminne zawody sportowo – pożarnicze dla jednostek OSP z obszaru gminy.

Z działalnością sportową związane są też kluby sportowe działające na terenie gminy. Ich liczba jak i oferta jaką stwarzają mieszkańcom w zakresie uprawiania poszczególnych dyscyplin jest zadowalająca, choć ciągle wymaga rozszerzenia. Sprowadza się właściwie do:

- Gminnego Klubu Sportowego Wulkan –Zakrzew,
- Gminne Amatorskie Stowarzyszenie Sportowe Powąta Taczów
- uczniowskie kluby sportowe działające przy szkołach ,

Dwa pierwsze zespoły rozgrywają mecze w Taczowie, „B” klasa w Gołędzinie, natomiast młodzieżowe sekcje na boisku szkolnym w Zakrzewie.

Ogromna rola w promowaniu sportu i rekreacji na terenie gminy spada na barki szkół i uczącej w nich kadry, oraz pasjonatów sportu. To właśnie szkoły organizują imprezy sportowe szczebla najczęściej gminnego. Te cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem - nie tylko wśród dzieci i młodzieży, ale również wśród całej lokalnej społeczności – imprezy pokazują jak olbrzymie zapotrzebowanie na sport występuje wśród mieszkańców Gminy Zakrzew.

Co roku organizowane są w szkole liczne turnieje oraz rozgrywki sportowe cieszące się dużym zainteresowaniem nie tylko młodzieży ze szkół podstawowych, ale również starszej młodzieży. Do tych uroczystości należą:

- „Mikołajkowy" turniej piłki nożnej halowej chłopców szkół podstawowych;
- Turniej piłki nożnej Drużyn Sołeckich o Puchar Wójta Gminy Zakrzew;
- Miting lekkoatletyczny;
- Mistrzostwa piłki siatkowej dziewcząt.
- Turniej piłki siatkowej dziewcząt o Puchar Wójta Gminy Zakrzew

Bazę sportową stanowią:

- Siłownię w Zakrzewie obok boiska Orlik oraz Zakrzewskiej Woli przy Świątlicy Wiejskiej

- Trasy Nordic Walking (trzy trasy o różnej długości)
- Boiska i place zabaw oraz kompleks sportowy Orlik 2012
- Trasy rowerowe
- Stoiska wędkarskie

Źródło: <http://www.kultura.zakrzew.pl/category/sport-i-rekreacja>

4. Ochrona zdrowia

Szeroko rozumiana polityka społeczna zajmuje się wyrównaniem dostępu do służby zdrowia oraz tworzeniem warunków dla zdrowia społeczeństwa. Kwestia zdrowia społeczeństwa koncentruje się na trzech podstawowych wymiarach, a mianowicie profilaktyce, obejmującej zapobieganie chorobom, leczeniu, zmierzającym do diagnozy i leczenia oraz rehabilitacji, czyli przywracaniu ludzi do zdrowia.

W obszarze ochrony zdrowia na terenie gminy Zakrzew w ramach podstawowej opieki zdrowotnej funkcjonują następujące ośrodki zdrowia:

1. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zakrzewie.
2. Przychodnia rodzinna Bea-Med w Zakrzewie.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zakrzewie

W 2019 roku zasoby kadrowe ośrodka to: 4 lekarzy internistów, 3 lekarzy pediatrów, 1 stomatolog, 3 pielęgniarki środowiskowo – rodzinne, pielęgniarka higieny szkolnej, położna środowiskowo-rodzinna, asystentka stomatologiczna, 2 rejestratorki medyczne.

Liczba udzielonych świadczeń medycznych na 1000 mieszkańców wynosiła:

- w 2017 roku – 14551
- w 2018 roku – 14583
- w 2019 roku – 13927

Najczęstsze problemy zdrowotne mieszkańców Gminy Zakrzew, to:

- infekcje dróg oddechowych,
- cukrzyca,
- nadciśnienie tętnicze,

Prowadzona jest również profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży. Wykonywane są badania przesiewowe, szczepienia ochronne i bilanse u dzieci i młodzieży od 0 do 19 roku życia. Badania przesiewowe dotyczą badania wzroku, wykrywania wad postawy, nadciśnienia tętniczego, prawidłowego rozwoju fizycznego (niedobory wagowe, otyłość), profilaktyki fluorkowej prowadzonej co 6 tygodni od 7 do 12 roku życia.

Ponadto na terenie Gminy działa apteka: Apteka Grażyna Ściuba.

Zadaniem gminy w zakresie ochrony zdrowia w dalszym ciągu będzie:

- uczestnictwo w programach profilaktycznych i prozdrowotnych ,
- podnoszenie świadomości i edukacji zdrowotnej,
- stałe monitorowanie stanu zdrowia mieszkańców i funkcjonowania istniejących w mieście placówek medycznych.

5. Bezpieczeństwo

Jakość życia mieszkańców związana jest nierozdzielnie z poczuciem ich osobistego bezpieczeństwa. Dlatego ważne i nieodzowne są działania zmierzające do ciągłego doskonalenia i poprawy istniejącego stanu bezpieczeństwa publicznego. Działania w tym zakresie powinny się koncentrować przede wszystkim na:

- eliminowaniu zagrożeń w miejscach szczególnie niebezpiecznych,
- stałej współpracy wszystkich jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo mieszkańców,
- przeciwdziałania zjawiskom niepożądanym i społecznie niekorzystnym.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców w Gminie Zakrzew czuwa Komisariat Policji w Zakrzewie. Sprawuje on bezpośredni nadzór nad stanem bezpieczeństwa wszystkich mieszkańców naszej Gminy.

Tabela. 13 Przestępczość w Gminie Zakrzew w latach 2017-2019

	2017	2018	2019
Liczba stwierdzonych przestępstw, w tym	94	180	129
Przestępstwa nieletnich	22	0	3

Źródło: Komisariat Policji

Z danych Policji wynika, iż w Gminie Zakrzew w ostatnich latach nie zanotowano poważniejszych przestępstw.

Ochronę przeciwpożarową realizują jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Na terenie gminy Zakrzew funkcjonuje 8 jednostek OSP, w miejscowościach: Zakrzew, Dąbrówka Podłęzna, Zakrzewska Wola, Gulinek, Gulin, Cerekiew, Taczów, Jaszowice. Organizują one i prowadzą akcje ratownicze stosownie do zakresu kompetencji, podejmując walkę z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi oraz prowadząc działania z zakresu ratownictwa. Terenowe jednostki straży pożarnej (OSP) wyposażone są w samochody i sprzęt gaśniczy. OSP w Zakrzewie, Dąbrówce Podleşnej i Cerekwi ujęte są w Krajowym Systemie Ratownictwa Gaśniczego. Ogólnie w Gminie jest 284 członków OSP w tym 246 strażaków (stan na koniec 2019 roku), 21 wspierających i 17 honorowych członków. OSP na terenie gminy Zakrzew wyposażona jest w 16 samochodów pożarniczych, w tym 3 lekkich, 7 średnich i 3 ciężkie. Wszystkie jednostki wyposażone są w wysokospecjalistyczny sprzęt ratowniczo-gaśniczy

wykorzystywany w przypadku zagrożeń pożarowych, powodziowych oraz wypadków komunikacyjnych .

VIII. Diagnoza problemów społecznych

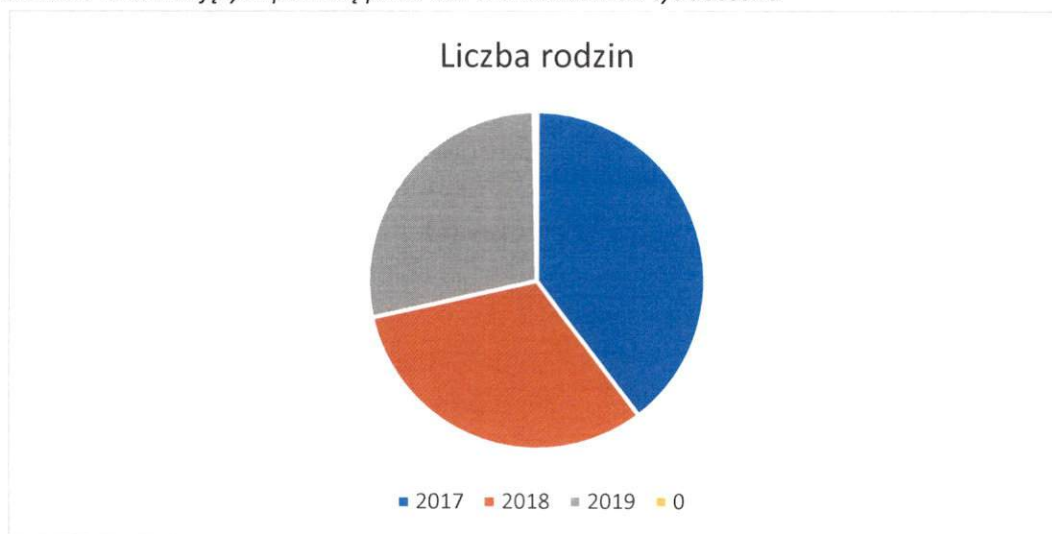
Przedmiotem diagnozy są problemy charakterystyczne dla różnych grup społecznych o różnym stopniu ich dolegliwości takie jak: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, starość, uzależnienia, przemoc w rodzinie , bezdomność - które wymagają wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom trudnym w życiu jednostek i rodzin i poprawy ich warunków bytowych. Diagnoza problemów społecznych przeprowadzana jest na bieżąco . Analiza dokonywana jest w odstępach półrocznych przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej. W oparciu o posiadane materiały i informacje ustalono najistotniejsze problemy, z jakimi boryka się gmina. Do nich należy między innymi:

1. Ubóstwo

Ustawa o pomocy społecznej definiuje ubóstwo na podstawie mieszczącego się dochodu rodziny lub osoby w tzw. minimum socjalnym. Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie minimum socjalnego.

Podstawowym czynnikiem ubóstwa jest bezrobocie. Poziom ubóstwa szczególnie widoczny jest w rodzinach wielodzietnych, rodzinach samotnie wychowujących dzieci oraz w rodzinach utrzymujących się ze źródeł niezarobkowych (innych niż renta i emerytura). Jednym z najczęstszych powodów przyznawania pomocy przez GOPS w Zakrzewie jest ubóstwo. W 2019 roku ponad 46,55 % ogółu wszystkich rodzin objętych pomocą, jako główny powód trudnej sytuacji wskazało ubóstwo.

Wykres 1. Liczba rodzin objętych pomocą przez GOPS w Zakrzewie z tyt.ubóstwa



Źródło: dane GOPS Zakrzew

2. Bezrobocie

Bezrobocie jest problemem złożonym i różnie definiowanym. Szerszą kategorią jest pozostawanie bez pracy lub nieaktywność zawodowa. Są to kategorie szczególnie ważne z punktu widzenia opisu klientów pomocy społecznej oraz programów adresowanych do nich w ramach tego systemu. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz tego zjawiska głównie ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz „pracy na czarno”. Bezrobocie obniża standard życia i rozszerza obraz patologii społecznej. Bezpośrednio wpływa na poziom życia rodzin i prowadzi często do :

- dezintegracji rodziny,
- osłabienia więzi emocjonalnych między członkami rodziny,
- zwiększa ryzyko zaistnienia patologii życia społecznego,
- utraty poczucia bezpieczeństwa i wpływu na własne życie,
- degradacji ekonomicznej i społecznej.

Bezrobocie jest dotkliwe nie tylko dla osób pozostających bez pracy, lecz także dla ich rodzin. W funkcjonowaniu rodzin dotkniętych bezrobociem dochodzi do poważnych zakłóceń. Negatywne zmiany mogą dotyczyć wszystkich funkcji rodziny. Negatywny wpływ bezrobocia na więź małżeńską niesie ze sobą niebezpieczeństwo osłabienia związków uczuciowych i zaburzenia ról małżeńskich i rodzicielskich. Utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstawanie napięć i konfliktów w rodzinie. Z drugiej strony, ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia podstawowych potrzeb. Bezrobocie rodziców nie stwarza poczucia bezpieczeństwa u dzieci i negatywnie wpływa na ich dalszą edukację. Często prowadzi do rozpadu rodziny i może być zagrożeniem przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Problem bezrobocia zwłaszcza długotrwałego wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływania.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to w głównej mierze rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na aktywne poszukiwanie zatrudnienia i pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego. Forma, wysokość i okres wypłacania świadczenia powinna być uzależniona od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Tabela 14: Liczba mieszkańców Gminy Zakrzew zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2017-2019r

Wyszczególnienie	lata		
	2017	2018	2019
Osoby zarejestrowane w PUP	769	695	661
Osoby długotrwale bezrobotne	470	397	354
Osoby z prawem do zasiłku dla bezrobotnych	131	150	143

Źródło: Informacje uzyskane z www.pupradom.pl

Warto zaznaczyć, że w walce z bezrobociem znaczącą rolę odgrywa Powiatowy Urząd Pracy. Oferta działań adresowanych do bezrobotnych jest duża. Obejmuje między innymi: szkolenia, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, jednorazową pomoc na podjęcie działalności gospodarczej.

Działania Gminy w zakresie walki z bezrobociem obejmują głównie :

- tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu gminy i przedsiębiorczości mieszkańców,
- ulgi w podatkach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą,
- organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych,
- organizowanie prac społecznie-użytecznych.

3. Niepełnosprawność

Jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata jest niepełnosprawność . Wiąże się to z powszechności i rozmiaru tego zjawiska. Z niepełnosprawnością wiąże się niejednokrotnie tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niemożność pełnego funkcjonowania w społeczeństwie. Zauważa się systematyczny wzrost liczby osób niepełnosprawnych na terenie gminy. Ma to również odzwierciedlenie w liczbie korzystających z pomocy społecznej. Najczęstszymi problemami, z jakimi spotykają się w swojej codziennej egzystencji osoby niepełnosprawne to :

- utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji,
- utrudnienia architektoniczne i komunikacyjne,
- pogarszanie się sytuacji ekonomicznej,
- bariery psychologiczne,
- izolacja społeczna.

Tabela 15: Rodziny objęte wsparciem z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Lata	Liczba rodzin
2017	113
2018	104
2019	95

Źródło: Dane własne GOPS

Osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Formułując kierunki polityki społecznej Gminy Zakrzew należy pamiętać o prowadzeniu szeroko zakrojonych działań , których celem jest przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych , prowadzących do większej ich aktywności zawodowej i społecznej. Problem osób niepełnosprawnych w gminie jest bliski zarówno pracownikom samorządowym jak i społeczności lokalnej. Tym problemem

na terenie gminy zajmują się głównie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie , Ośrodek Pomocy Społecznej. Działania tych podmiotów zmierzają do zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych, rehabilitacji, likwidacji barier architektonicznych a także działań integrujących osoby niepełnosprawne ze społecznością lokalną.

4. Problemy opiekuńczo – wychowawcze

Rodzina jako podstawowa komórka społeczna jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem dziecka, której obowiązkiem jest zaspokojenie wszystkich jego potrzeb. Wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji, systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję. W rodzinach dysfunkcyjnych często występują u dzieci problemy w nauce, problemy wychowawcze aż do wkraczania na drogę przestępstwa. Bezradność osób w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest jednym z ważniejszych problemów dotyczących w głównej mierze rodzin o niskim statusie społecznym i niskiej świadomości wychowawczej, o zaburzonych relacjach małżeńskich. Wśród wielu zewnętrznych czynników zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, na pierwszy plan wysuwają się bezrobocie i ubóstwo. Bezrobocie stanowi główne uwarunkowanie wykluczenia społecznego i zaburza wypełnianie ekonomicznej funkcji rodziny. Rodzice skupiając się na zaspakajaniu najbardziej podstawowych potrzeb, nie są w stanie zaspokoić potrzeb wyższego rzędu, a to z kolei hamuje rozwój jej członków. Długotrwałe pozostawanie bez pracy najczęściej prowadzi do narastania wewnętrznych konfliktów w rodzinie, różnego typu uzależnień, przemocy domowej, pogorszenia stosunków między jej członkami a tym samym jest przyczyną nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny.

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność wielu instytucji i podmiotów skupia się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do edukacji, służby zdrowia, wypoczynku.

Dane statystyczne Ośrodka wskazują, że liczba rodzin wspomaganych z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest wyraźnie mała. Wynika to w dużej mierze z faktu, że rodziny mogą mieć wiele sprzężonych ze sobą problemów (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm i inne), upoważniających je do otrzymywania świadczeń określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Pomocą społeczną objęto w 2019 roku 232 rodzin. Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – 30 rodzin.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Rodziny – ogółem	415	389	232
Bezradność w sprawach opiekuńczo	54	32	30
Rodziny wielodzietne	24	17	12

Źródło : opracowania własne GOPS

Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy finansowej, pracy socjalnej, wsparcia asystenta rodziny, a także innych specjalistów w zależności od potrzeb rodziny.

W dalszym ciągu celem nadrzędnym w realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej będzie wspieranie rodzin w ich funkcjach opiekuńczo – wychowawczych.

5. Przemoc w rodzinie

Przemoc domową, zwaną też przemocą w rodzinie, można najogólniej zdefiniować jako zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody. Najczęściej przyczyną przemocy i agresji w rodzinie jest: alkoholizm, konflikty rodzinne, destrukcja podstawowych funkcji rodziny, rozwody, upadek dobrych obyczajów w rodzinach. Przemoc w rodzinie powoduje łamanie norm moralno – prawnych, zastraszanie dzieci, agresje, depresje i choroby psychiczne. Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni. W stosunku do dzieci przemoc stosują zazwyczaj obydwój rodzice. Oboje są sprawcami zaniedbań, jednak z opinii pracowników socjalnych wynika, że w większym stopniu to mężczyźni zostawiają rodziny, unikając łóżenia na ich utrzymanie i odpowiedzialności za wychowanie dzieci. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie wymaga zintegrowanego działania wielu instytucji i podmiotów wykonujących zadania z tego zakresu. Analiza danych zgromadzonych w GOPS pozwala stwierdzić, że poziom korzystania z pomocy społecznej przez rodziny dotknięte przemocą jest niewielki. W latach 2017 – 2019 z różnych form wsparcia korzystało: 2017 – 19 rodzin, 2018 – 17 rodzin i 2019 -12 rodzin. Przemoc w rodzinie to wciąż temat tabu, dlatego ofiarom przemocy tak trudno uzyskać fachową pomoc. Również dlatego dane statystyczne daleko odbiegają od rzeczywistej liczby i skali zjawiska.

Tabela 16: Liczba założonych „Niebieskich Kart”

Wyszczególnienie		2017	2018	2019
Liczba ofiar przemocy domowej		19	17	12

Dane własne GOPS

Pomoc ofiarom przemocy ułatwiają działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, która jest dokumentem służbowym wypełnianym przez funkcjonariusza policji, pracownika socjalnego, oraz przedstawicieli gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty i ochrony zdrowia. Ułatwia ona uporządkowaną rejestrację wydarzeń. Pomaga w prowadzeniu działań prewencyjnych wobec rodziny, w której dochodzi do przemocy. Dokumentacja „Niebieskiej Karty” jest wykorzystywana i stanowi podstawę przy kierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego.

W roku 2015 został uchwalony Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020. Powołano Zespół Interdyscyplinarny, którego głównym zadaniem jest tworzenie gminnego systemu pomocy ofiarom przemocy domowej przy współpracy różnych osób, instytucji i organizacji. Podejmowane działania w ramach Zespołu

służą zwiększeniu świadomości społecznej na temat przemocy domowej, motywowaniu ofiar przemocy w rodzinie do żądania ochrony swoich praw i szukania pomocy.

Zdaniem pracowników socjalnych działania w zapobieganiu przemocy domowej powinny być oparte o systematyczną wymianę informacji i współpracę z samorządem lokalnym, Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Konieczne jest w dalszym ciągu prowadzenie działań profilaktyczno- edukacyjnych w Gminie w celu systematycznego uświadamiania mieszkańców odnośnie problemu przemocy w rodzinie, w większym zakresie wykorzystywanie procedur „Niebieskiej Karty „ i ścisła współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym na rzecz poprawy skuteczności działań wobec osób doświadczających przemocy w rodzinie.

6. Uzależnienia

Alkoholizm to zjawisko, które dotyka wielu mieszkańców naszej gminy w różnym wieku, niezależnie od miejsca zamieszkania, płci czy wykształcenia. Nadużywanie alkoholu prowadzi do dezintegracji rodziny, jest przyczyną przemocy domowej, sprzyja powstawaniu nieformalnych grup społecznych stanowiących zagrożenie dla ładu i bezpieczeństwa publicznego.

Podstawą prawną działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Na terenie Gminy Zakrzew działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która prowadziła działania na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i Regulaminu Komisji, jest kreatorem zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjmowanym każdego roku przez Radę Gminy. Powołana jest przez Wójta Gminy Zakrzew. Komisja liczy 5 osób, w tym przewodniczący i zastępcę. Członkowie mają odpowiednie przygotowanie do pracy w Komisji, zgodnie z wymogami ustawy, reprezentują instytucje mające bezpośredni kontakt z osobami dotkniętymi problemem alkoholowym. W skład wchodzi przedstawiciele Policji, Urzędu Gminy, Rady Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Do zadań komisji należy m. in.: inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywaniem problemów uzależnień, podejmowanie czynności do orzekania o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, bez zgody, a nawet woli tej osoby. Z osobami uzależnionymi przeprowadzane są rozmowy mające na celu motywację jej do leczenia. Osoby zgłoszone do Komisji w związku z problemami związanymi z nadużywaniem alkoholu są kierowane do Punktu Konsultacyjnego mieszczącego się w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej na zajęcia terapeutyczno-edukacyjne prowadzone przez specjalistę od uzależnień. Osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu systematycznie zakłócających spokój lub porządek publiczny są kierowane na badania przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania im rodzaju placówki, czy zakładu w którym mają poddać się leczeniu. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składa do Sądu Rodzinnego wnioski o wszczęcie postępowania wobec osób

nadużywających alkoholu. Do jej zadań należy również opiniowanie wydawanych zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych oraz kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z tych zwolnień na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych, na podstawie upoważnienia wystawionego przez Wójta Gminy Zakrzew lub pełnomocnika Wójta Gminy Zakrzew do spraw przeciwdziałania alkoholizmowi.

Dokonuje analizy potrzeb w ramach zadań zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz rozpatruje oferty na prowadzenie letniego wypoczynku dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

Kierunki działań wyznaczone przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obejmują w szczególności:

- propagowanie modelu „trzeźwego stylu życia” poprzez tworzenie systemu oddziaływań profilaktycznych w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży,
- zapewnienie mieszkańcom gminy możliwości uzyskania wsparcia oraz profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu problemów wynikających z nadużywania alkoholu,
- zwiększenie zasobów materialnych, metodycznych i organizacyjnych niezbędnych do rozwiązywania problemów alkoholowych,
- podejmowanie działań ukierunkowanych na grupy osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin,
- podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia rozmiarów i dotkliwości problemów jakie niesie ze sobą nadużywanie alkoholu,

organizacja różnych form wsparcia osobom uzależnionym i ich najbliższym.

Tabela 17: Szacunkowa liczba osób uzależnionych i współuzależnionych na terenie gminy objęta wsparciem

Działania	2018	2019
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	25	20
Liczba osób , z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy	50	40
Liczba wniosków do sądu o przymusowe leczenie	8	14
Liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach	146	589
Liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku	125	135

Dane własne GKRPA

7. Narkomania

Skala problemowa na terenie Gminy Zakrzew wynikająca z uzależnienia od narkotyków jest trudna do ustalenia. Działania w tym kierunku regulowane są ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii. Problem narkomanii głównie dotyczy dzieci i młodzieży. O problemie tym niechętnie informują pedagodzy czy rodzice osób nieletnich. Aby zmniejszyć problemy narkomanii prowadzone są w szkołach specjalne programy i kampanie społeczne dotyczące szkodliwości używek i środków psychoaktywnych. Ponadto w Gminie realizowany jest Gminny Program Przeciwdziałaniu Narkomanii. W szkołach są realizowane programy profilaktyczne dotyczące używania substancji psychoaktywnych w tym:

- Znajdź właściwe rozwiązanie;
- Narkotekom mówię nie;
- Nie pal przy mnie, proszę;
- Autorski program przeciwdziałania narkomanii.

8. Sytuacja osób starszych

Liczba osób starszych, emerytów, rencistów z roku na rok zwiększa się. Prognozy demograficzne wskazują, że w kolejnych latach procent osób w starszym wieku w całej populacji będzie systematycznie rosnąć. Do najważniejszych problemów ludzi starszych można zaliczyć: samotność, przewlekłą chorobę, niepełnosprawność, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Coraz częściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, a jeśli już mieszkają razem z dziećmi, to przede wszystkim ich świadczenia emerytalne stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodzin wielopokoleniowych.

Ludzie starsi objęci systemem pomocy społecznej w Zakrzewie korzystają z różnych form wsparcia, w tym między innymi:

- usług opiekuńczych,
- pomocy materialnej,
- pobytu w domu pomocy społecznej lub zakładzie opiekuńczo - leczniczym.

Starość jest okresem trudnym, człowiek musi zostać do niej odpowiednio przygotowany. Znamieną rolę w tym procesie odgrywają instytucje wspierające osoby starsze, rodzina, znajomi i cała społeczność.

W związku z postępującym procesem starzenia się ludności naszego kraju następuje systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Analogiczną sytuację można zaobserwować również w naszej gminie. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 14 % ogółu mieszkańców.

Aktywizacja i integracja w środowisku lokalnym osób w wieku poprodukcyjnym powinna być realizowana przez promowanie i wspieranie rozwiązań służących pełniejszej integracji społecznej. Przede wszystkim chodzi o wzmacnianie różnych form samoorganizacji, samodzielności i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Ważne są także działania wspierające więzi międzypokoleniowe i poczucie odpowiedzialności młodszych pokoleń za osoby starsze z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego.

W pomocy społecznej dąży się do tego, aby działania podejmowane dla tej grupy osób przyczyniały się do większej aktywności, samodzielności i utrzymania kondycji psychofizycznej osób starszych na jak najwyższym poziomie. W większym zakresie wykorzystanie zasobów intelektualnych i twórczych osób starszych do aktywizacji środowiska lokalnego.

IX. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych

Rozwiązywaniem problemów społecznych w gminie Zakrzew zajmują się jednostki publiczne, samorządowe, jak i niepubliczne, np. organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, Kościoły i organizacje kościelne.

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie dla mieszkańców na terenie gminy Zakrzew:

- Urząd Gminy
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Powiatowy Urząd Pracy
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komisariat policji
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
- Caritas –zespoły parafialne
- Kuratorzy zawodowi i społeczni
- Radomski Bank Żywności
- Polski Komitet Pomocy Społecznej w Radomiu
- Placówki Oświatowe Gminy Zakrzew
- Parafie
- Organizacje pozarządowe

Podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego są ważnym elementem spajającym i aktywizującym społeczność lokalną. Dla bieżącej pracy podmiotów prowadzących tę działalność istotne znaczenie ma zarówno wymiana doświadczeń, jak również współpraca z samorządem gminnym. Organizacje pozarządowe w istotny sposób wpływają na jakość życia społeczności lokalnej.

Dzięki podjętej współpracy z lokalnymi placówkami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej możliwe jest pełniejsze zaspokajanie występujących potrzeb, organizacja spotkań integracyjnych dla różnych grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Rozwiązywanie problemów społecznych oraz podejmowanie działań zapobiegających ich występowaniu to jedno z ważniejszych zadań gminy. Wszelkie działania temu służące powinny być podejmowane w ramach spójnego systemu, którym koordynuje jedna instytucja – jednostka administracji samorządowej, a jej równorzędnymi partnerami są organizacje pozarządowe.

X. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych w gminie

Realizacja działań w obszarze szeroko rozumianych problemów społecznych gminy Zakrzew, zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie grup społecznych, wymaga przeprowadzenia społecznej diagnozy. Od 7 lipca 2020r do 30 września 2020r mieszkańcy gminy Zakrzew wzięli udział w badaniach ankietowych, których celem było poznanie opinii w zakresie problemów społecznych.

CHARAKTERYSTYKA BADANEJ POPULACJI

Ankieta przeznaczona była dla osób zamieszkujących Gminę Zakrzew, które ukończyły 13 rok życia. Mając na uwadze ten wymóg, badaniami objęto 115 osób, zróżnicowanych pod względem płci, wieku, wykształcenia, miejsca zamieszkania oraz pozycji na rynku pracy. Dane charakteryzujące populację badawczą prezentują poniższe wykresy.

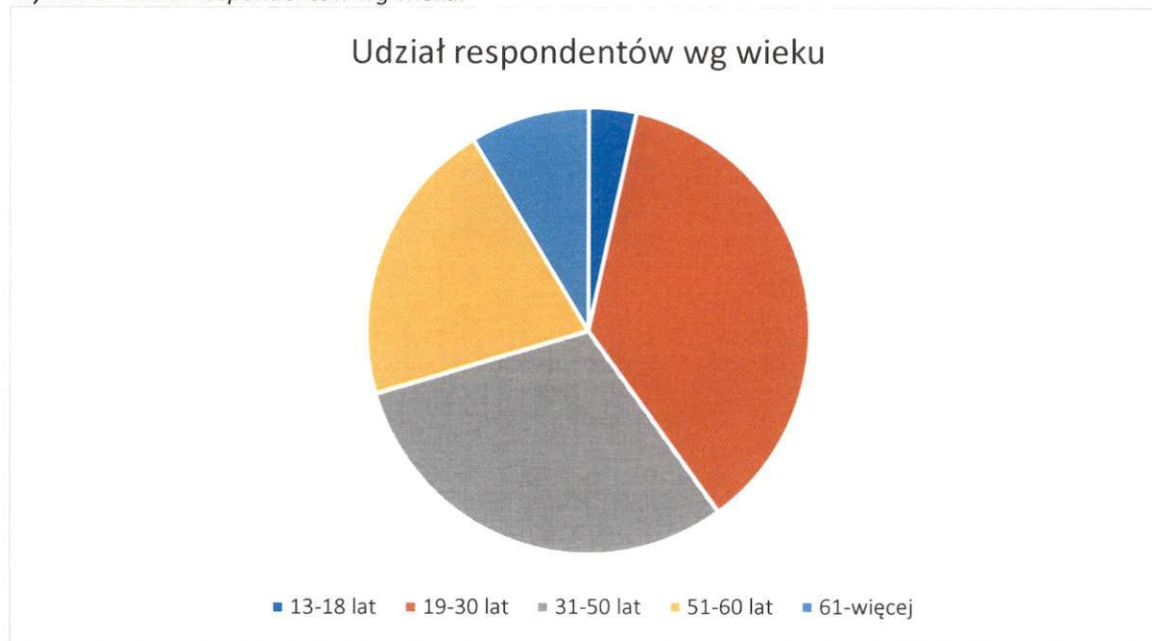
Wykres 2. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć.



Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Pośród 115 badanych osób przeważającą grupę stanowiły kobiety (87), badaniami objęto także 22 mężczyzn.

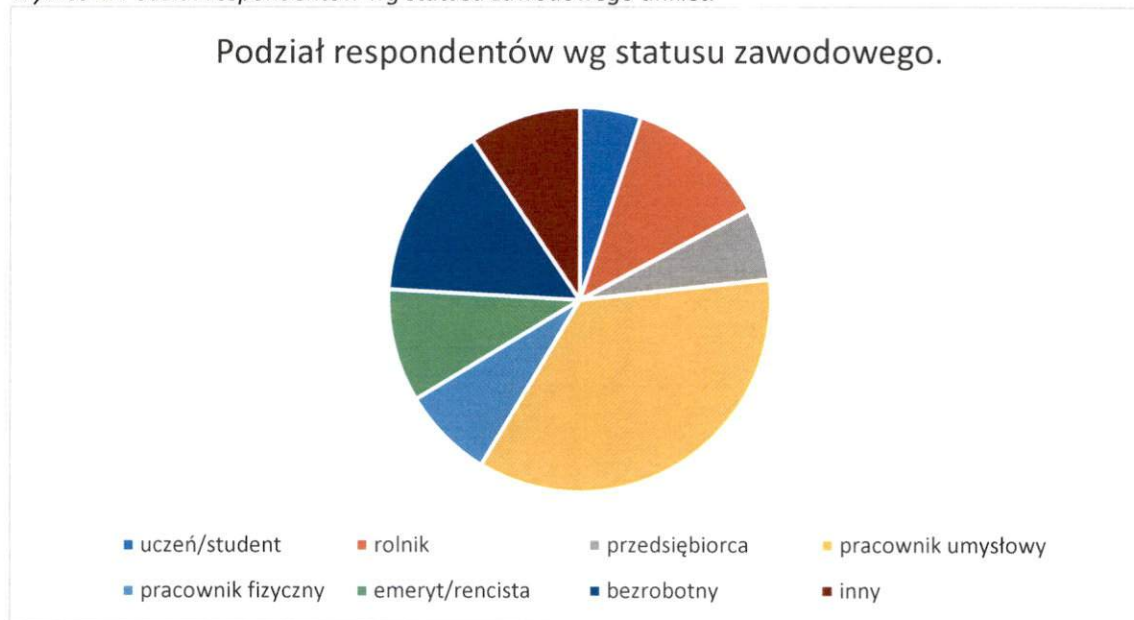
Wykres 3. Udział respondentów wg wieku.



Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Pośród respondentów najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 19-30 lat (42 badanych) i w wieku od 31-50 lat (35 badanych) oraz osoby w wieku od 51-60 (24 badanych). Zaledwie 4 respondentów w wieku 13-19, niewielką populację obejmowały osoby w przedziale wiekowym powyżej 61 - 10 osób.

Wykres 4. Podział respondentów wg statusu zawodowego ankiet.



Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Pośród 115 ankietowanych dominowały osoby z wykształceniem średnim, było ich aż 43, ale również niewiele mniej było osób z wyższym 39. Pozostałe grupy osób były prawie równoważne i legitymowały się wykształceniem podstawowym 9 i zawodowym 24.

Wykres 5. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia.



Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Struktura zawodowa respondentów nie była jednorodna, przeważały osoby aktywne zawodowo – było ich 71 (7 prowadzi własną działalność, 14 pracuje w rolnictwie, 50 zatrudnionych jest u pracodawcy). Biernych zawodowo respondentów stanowiła grupa 33 osób, w tym 17 osób deklaroowało, że są bezrobotni.

PREZENTACJA WYNIKÓW DIAGNOZY

W poniższych wykresach suma odpowiedzi nie jest równa liczbie badanych osób, ponieważ respondenci udzielali często więcej odpowiedzi aniżeli jedno wskazanie (co było przewidziane w pytaniu).

W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony z następujących warunków życia w Gminie (proszę zaznaczyć przy każdym stwierdzeniu poniżej jedną z możliwych odpowiedzi od 0 do 4)		Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1.	Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	3	23	33	46	9
2.	Dostęp do Internetu	5	14	28	45	23
3.	Dostęp do informacji na temat wydarzeń w Gminie	1	3	26	53	32
4.	Dostęp do oferty kulturalnej (biblioteka, koncerty, przedstawienia, itp.)	0	9	15	53	38
5.	Organizacja imprez cyklicznych na terenie Gminy	1	12	36	52	14
6.	Dostępność doradztwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne)	11	27	38	33	6
7.	Dostęp do opieki medycznej	5	27	24	48	11
8.	Bezpieczeństwo publiczne	1	9	29	60	16

9.	Warunki mieszkaniowe	2	4	25	62	22
10.	Miejsca rekreacji (np. parki, siłownie na powietrzu, place zabaw)	3	1	23	54	26
11.	Oferta edukacyjna szkół	4	6	25	56	24
12.	Dostępność przedszkoli	2	15	19	54	25
13.	Stan dróg	2	5	24	61	23
14.	Dostępność handlu i usług	1	2	33	43	36
15.	Udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy/ możliwość działania w organizacjach społecznych (pozarządowych)	2	12	51	42	8

Najbardziej pozytywnie (odpowiadając „Zadowolony/a” lub „Bardzo zadowolony/a”) ocenili respondenci następujące aspekty życia w Gminie Zakrzew:

- Dostęp do oferty kulturalnej (biblioteka, koncerty, przedstawienia, itp.)-(79%);
- Dostęp do informacji na temat wydarzeń w Gminie (74%);
- Warunki mieszkaniowe (73%);
- Stan dróg(73%);
- Miejsca rekreacji (np. parki, siłownie na powietrzu, place zabaw) (69%)
- Oferta edukacyjna szkół(69%);
- Dostępność przedszkoli(69%).

Najmniej usatysfakcjonowani ankietowani okazali się w stosunku do następujących obszarów funkcjonowania gminy (odpowiedź „Niezadowolony/a” lub „Bardzo niezadowolony/a”):

- Dostępność doradztwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne) (33%);
- Dostęp do opieki medycznej (27%);
- Dostęp do Internetu (19%).

Drugą integralną częścią ankiety były pytania odnoszące się do problemów społecznych poszczególnych grup i obszarów, tj. dzieci i młodzieży, rodzin, osób starszych, obszar opieki zdrowotnej, edukacji, sportu i kultury. Poniżej przedstawiono i scharakteryzowano szczegółowo odpowiedzi na sześć pytań:

1. **Jakie według Pana/Pani problemy społeczne występujące na terenie Gminy są najważniejsze?**
 - a) Ubóstwo wśród wielu rodzin – 29
 - b) Bezrobocie – 37
 - c) Alkoholizm i inne uzależnienia – 46
 - d) Przemoc w rodzinie - 17
 - e) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 32
 - f) Brak poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne) – 38
 - g) Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych – 8
 - h) Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami - 23
 - i) Inne – brak
2. **Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy ?**
 - a) Brak pozytywnych wzorców i autorytetów - 41
 - b) Zaniedbania wychowawcze - 39

- c) Alkohol i inne używki - 57
 - d) Przestępczość i chuligaństwo - 20
 - f) Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu - 58
 - g) Zaniedbanie socjalne (niedożywienie, higiena) - 9
 - h) Inne (jakie?): śmieci w lasach
- 3. Jakie problemy społeczne osób starszych są według Pana/Pani najważniejsze na terenie naszej Gminy?**
- a) Izolacja społeczna (samotność) – 55
 - b) Brak wsparcia ze strony rodziny (odrzućenie) – 34
 - c) Problemy finansowe – 57
 - d) Niezdolność do samoobsługi – 30
 - e) Brak oferty spędzania czasu wolnego – 49
 - f) Inne (jakie?) - brak dojazdu (UG- Dąbrówka)
- 4. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej są według Pana/Pani najważniejsze na terenie naszej Gminy?**
- a) Długi okres oczekiwania na usługi medyczne – 59
 - b) Niewystarczająca ilość lekarzy specjalistów – 79
 - c) Ograniczona liczba wizyt domowych – 40
 - d) Limity w dostępie do świadczeń zdrowotnych – 45
 - e) Inne (jakie?) - brak
- 5. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji są według Pana/Pani najważniejsze na terenie naszej Gminy?**
- a) Mała liczba placówek wychowania przedszkolnego – 49
 - b) Brak świetlic w szkołach – 44
 - c) Niewystarczające wsparcie psychologiczno -pedagogiczne – 58
 - d) Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach – 60
 - e) Inne (Jakie?) - brak
- 6. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury są według Pana/Pani najważniejsze na terenie naszej Gminy?**
- a) Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową – 24
 - b) Nie w pełni wykorzystany potencjał świetlic wiejskich – 81
 - c) Niewystarczająca oferta kulturalnej dla społeczności lokalnej – 34
 - d) Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych na terenie Gminy – 36
 - e) Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży – 46
 - f) Inne – brak

Za najważniejsze problemy społeczne dotyczące Gminę zakrzew mieszkańcy uznali:

- 1) wśród rodzin:
 - Alkoholizm i inne uzależnienia – 20%
 - Brak poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne) – 16%
- 2) wśród dzieci i młodzieży:
 - Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu- 26%
 - Alkohol i inne używki – 25%
- 3) wśród osób starszych:
 - Problemy finansowe – 25%
 - Izolacja społeczna (samotność) – 24%
- 4) w obszarze opieki zdrowotnej:
 - Niewystarczająca ilość lekarzy specjalistów – 35%
 - Długi okres oczekiwania na usługi medyczne – 26%

- 5) w obszarze edukacji:
 - Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach – 27%
 - Niewystarczające wsparcie psychologiczno -pedagogiczne – 27%
- 6) w obszarze sportu i kultury:
 - Nie w pełni wykorzystany potencjał świetlic wiejskich – 38%
 - Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży – 21%

Kolejną częścią ankiety były wymienione poniżej zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o ocenę używając skali od 1 do 10, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej cyfry ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zdaniem. Po uśrednieniu wyników, oceny respondentów przedstawiają się następująco:

1	Utworzenie mobilnego punktu wsparcia specjalistycznego (psycholog, terapeuta, prawnik)	6,60
2	Aktywizacja osób starszych (Klub Seniora, Dzienny Dom Pomocy itp.)	5,21
3	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	4,38
4	Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych	5,53
5	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów i usług medycznych	8,32
6	Mieszkania chronione, komunalne czy lokale socjalne	5,18
7	Założenie wolontariatu	4,12
8	Profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	6,42
9	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	6,18
10	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	7,95
11	Rozwój bazy edukacyjnej	7,01
12	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	7,06
13	Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy	5,79
14	Inwestycje w infrastrukturę (drogi, kanalizacja itp.)	7,49
15	Zwiększenie wsparcia dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	6,27

Powyższa tabela ilustruje, jak wysoki priorytet przyznali ankietowani konkretnym zadaniom, mającym na celu rozwiązanie różnych problemów społecznych (skala od 1 do 10, ocena średnia grupy). Najwyższe oceny uzyskały:

- 1) Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów i usług medycznych – 8,32;
- 2) Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach – 7,95;
- 3) Inwestycje w infrastrukturę (drogi, kanalizacja itp.)- 7,49.

Za zadania o najniższym priorytecie zostały uznane:

- 1) Założenie wolontariatu- 4,12;
- 2) Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych -4,38;
- 3) Mieszkania chronione, komunalne czy lokale socjalne– 5,18.

XI. Analiza SWOT dla systemu pomocy społecznej w Gminie Zakrzew

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza.

Gmina Zakrzew ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

- ❑ wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
- ❑ wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
- ❑ zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
- ❑ zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

W analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

MOCNE STRONY – S	SŁABE STRONY - W
• Wykwalifikowana kadra pracowników pomocy społecznej • Zaangażowanie pracowników GOPS • Dobra współpraca z różnymi instytucjami i podmiotami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej • dobrze wyposażone i rozwinięte placówki oświatowe (szkoły), • Silne organizacje społeczne tj. OSP, stowarzyszenia, organizowanie festynów, • Prężnie działający Gminne Centrum Kultury, Biblioteka, (organizowanie imprez kulturalnych , wystawy itp.) • Pielęgnowanie i podtrzymywanie tradycji i dziedzictwa regionalnego, • Aktywna działalność klubów sportowych w szkołach,	• Bierna postawa świadczeniobiorców w rozwiązywaniu problemów życiowych • Niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców • Niechęć podnoszenia kwalifikacji przez osoby długotrwale bezrobotne • Znaczna liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku • Niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym - bariery architektoniczne, • Niewystarczająca oferta pomocy osobom starszym • Łatwy dostęp do środków uzależniających (alkohol, narkotyki inne używki), • Mała aktywność organizacji pozarządowych w tworzeniu podmiotów ekonomii społecznej • Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz współpracy w tym zakresie przez współuzależnionych • Niska aktywność środowiska do tworzenia grup

• Umiejętność szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych • Zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnych form spędzania czasu wolnego • Wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych • Spadek świadczeniobiorców • Reagowanie na potrzeby osób niepełnosprawnych • Zapewnienie środków finansowych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych • Dostępność do placówki służby zdrowia • Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych	samopomocowych i grup wsparcia • Brak dostatecznie rozwiniętej infrastruktury Społecznej • Duża migracja ludzi młodych, • Łatwy dostęp do środków uzależniających (alkohol, narkotyki inne używki), • Słaba baza hotelowo- gastronomiczna,
SZANSE – O	ZAGROŻENIA – T
• Korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne Gminy • Wysoka świadomość społeczna władz samorządowych • Tworzenie i realizacja programów aktywizujących społeczność lokalną • Dostęp do nowoczesnych środków komunikowania się (Internet) • Wspieranie zatrudnienia osób bezrobotnych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych • Oferowanie dzieciom i młodzieży różnych form spędzania czasu wolnego • Likwidowanie barier architektonicznych • Efektywność i skuteczność działań na rzecz osób uzależnionych • Wzrost identyfikacji i wykrywalności przestępczości, w tym przemocy w rodzinie • Stałe szkolenie, doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej • Możliwość pozyskiwania środków unijnych • Wspólne inicjatywy władz i organizacji	• Roszczeniowa postawa osób objętych pomocą społeczną • Marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem • Pogłębianie się zjawiska dziedziczenia biedy • Bezrobocie osób młodych • Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, bezrobocie, przemoc w rodzinie • Trudna sytuacja ekonomiczna rodzin • Deficyt lokali socjalnych • Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu problemów życiowych • Długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej • Niewydolność wychowawcza rodzin • Odływ ludzi młodych i wykształconych z gminy • Rozluźnienie więzi rodzinnych • Pogłębiające się konflikty międzyludzkie • Wzrost zadań statutowych GOPS i wzrost nakładów finansowych

XII. Cel główny i cele strategiczne

Cel główny

Stworzenie dogodnych warunków do umożliwienia osobom, rodzinom i grupom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

W strategii rozwiązywania problemów społecznych zmierza się nie tylko do łagodzenia skutków trudnej sytuacji bytowej klientów pomocy społecznej, lecz także do usuwania przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej. Zakłada się szersze włączenie Ośrodka Pomocy Społecznej w życie i problemy społeczności lokalnych w poszczególnych rejonach pracy socjalnej.

Realizacja strategii przewiduje współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej a także instytucji działających w zakresie polityki społecznej, takich jak: edukacja, służba zdrowia, sądownictwo.

Cele strategiczne:

- 1) **Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.**
- 2) **Budowanie systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.**
- 3) **Poprawa jakości życia osób starszych.**
- 4) **Budowanie systemu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej.**
- 5) **Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych**

Harmonogram wdrażania strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Zadania	Odpowiedzialni za realizację celów	Partnerzy	Terminy
1. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Rozwijanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i poprawy warunków życia osób i rodzin żyjących w biedzie :	1)diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia osób i rodzin żyjących w niedostatku 2)udzielanie wsparcia materialnego 3) współpraca z instytucjami i organizacjami charytatywnymi w zakresie pomocy rzeczowej osobom najuboższym 4) aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania samopomocowych form wspierania osób i rodzin ubogich	Samorząd gminy GOPS	PUP Organizacje pozarządowe Sponsorzy Społeczność lokalna	2021-2030
	Przeciwdziałanie zjawisku długotrwałego bezrobocia i eliminowanie jego negatywnych skutków :	1)praca socjalna z bezrobotnym i jego rodziną 2) wspieranie bezrobotnych w nabywaniu umiejętności i kompetencji zawodowych 3) realizacja projektów współfinansowanych ze środków EFS 4)współpraca z PUP w celu zapewnienia			

		osobom bezrobotnym dostępu do informacji o istniejących możliwościach wsparcia 5) zabezpieczenie pomocy materialnej osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem 6) organizacja prac społecznie użytecznych 7) wspieranie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych			
2. Budowanie systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży	Wspieranie rodzin z dziećmi na utrzymaniu w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku:	1) systematyczna praca socjalna z rodziną 2) wsparcie finansowe rodzin żyjących w niedostatku 3) tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice środowiskowe) 4) wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zajęcia wyrównawcze i pozalekcyjne 5) organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży 6) organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych 7) rozszerzenie działalności zespołu interdyscyplinarnego wspierającego w rozwiązywaniu problemów na rzecz dziecka i rodziny 8) tworzenie i wdrażanie 3-letnich programów wspierania rodziny 9) współpraca ze szkołami w zakresie diagnozowania potrzeb dzieci i młodzieży	Samorząd gminny GOPS Szkoły i instytucje kultury funkcjonujące na terenie gminy	Sąd Kuratorzy zawodowi i społeczni Organizacje pozarządowe Kluby sportowe Sponsorzy Wolontariusze	2021-2030

		zagrożonych marginalizacją 10) pomoc rodzinom zagrożonym pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny			
3. Poprawa jakości życia osób starszych	Rozwijanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu ludzi starszych :	1)współpraca z instytucjami, organizacjami i kościołem w zakresie pomocy osobom starszym 2)tworzenie warunków do funkcjonowania Klubów Seniora i grup wsparcia 3)wspieranie rozwoju wolontariatu na rzecz pomocy osobom starszym	Samorząd gminny GOPS	Organizacje pozarządowe Organizacje kościelne Młodzież szkolna Instytucje kultury Społeczność lokalna	2021-2030
	Poprawa jakości życia osób starszych :	1)rozwój pracy socjalnej z osobami starszymi 2)wsparcie materialne dla osób starszych znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej 3)rozszerzenie oferty usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby starszej i chorej			
4.Budowanie systemu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych	1)wdrażanie i realizacja Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2) tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania GKRPA 3) prowadzenie i rozwój działalności Punktu Konsultacyjnego 4)wdrażanie programów	Samorząd gminny Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych GOPS Szkoly funkcjonujące na terenie gminy Placówka ochrony zdrowia	Instytucje rządowe Organizacje pozarządowe Społeczność lokalna Komisariat Policji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2021-2030

		profilaktycznych dla dzieci i młodzieży 5)organizowanie właściwego zagospodarowania wolnego czasu dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym			
	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów Wynikających z używania narkotyków , innych używek i środków odurzających :	1)wdrożenie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii 2)diagnoza występującego problemu 3)prowadzenie kampanii społecznej na temat szkodliwości używania narkotyków i środków odurzających 4)realizacja programów profilaktycznych skierowanych głównie dla dzieci i młodzieży w szkołach 5)zapewnienie dostępu do poradnictwa i różnych form pomocy dla osób uzależnionych			
	Pomoc osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej :	1)wdrożenie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej zwiększenie dostępności pomocy oraz skuteczności działań interwencyjnych 2)zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy 3)wspieranie działalności Zespołu			

		Interdyscyplinarnego ds. pomocy ofiarom przemocy 4)podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem (plakaty, ulotki, spotkania obywatelskie) 5)realizacja procedury „Niebieskie Karty”			
5.Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych	Tworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełnienie społecznie aktywnej roli i integrację ze środowiskiem :	1)wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji działań na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych w gminie 2)rozwój usług opiekuńczych 3)umożliwienie z skorzystania ze Środowiskowego Domu Samopomocy, czy Warsztaty Terapii Zajęciowej	Samorząd gminny GOPS	Organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia PCPR Placówka służby zdrowia	2021-2030

XIII. Finansowanie strategii

Źródłami finansowania planowanych działań będą :

- środki własne gminy,
- środki pochodzące z dotacji celowych z budżetu państwa,
- środki z państwowych funduszy celowych,
- środki pochodzące z funduszy unijnych,
- środki własne organizacji pozarządowych.

XIV. Monitoring strategii

Każdą strategię powinna charakteryzować jedna główna cecha – elastyczność na etapie jej wdrażania. Oznacza to, że cele i zadania zawarte w strategii powinny być stale monitorowane i weryfikowane w zależności od szybko zmieniającego się otoczenia zewnętrznego, jak również zasobów gminy i potrzeb jej mieszkańców. Jest to podstawowy element procesu wdrażania planu strategicznego.

Monitoring prowadzony będzie na dwóch poziomach jako:

- monitoring wskaźnikowy – w oparciu o wskaźniki w obszarach:
 1. ludności- liczba mieszkańców, liczba klientów pomocy społecznej, powody korzystania z pomocy społecznej, formy udzielania pomocy,
 2. rynku pracy – liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych,
 3. edukacji – liczba dzieci w szkołach i przedszkolach, osiągnięcia uczniów,
 4. liczba programów i projektów przyjętych do realizacji,
 5. ilość środków finansowych przeznaczonych na poszczególne działania zaplanowane w strategii.
- monitoring społeczny – na podstawie wyników badania opinii.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z : danych statystycznych GUS, Urzędu Gminy w Zakrzewie, jednostek organizacyjnych gminy, Komisariatu Policji, PCPR, PUP, ze sprawozdań GOPS, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku zmiany regulacji prawnych bądź też narastanie niektórych problemów społecznych.

XV. Uwarunkowania realizacyjne

Głównym podmiotem realizującym strategię będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakrzewie. Realizacja wytyczonych zadań będzie możliwa przy zaangażowaniu samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych oraz społeczności lokalnych.

Organizacja systemu pomocy społecznej w Gminie Zakrzew jest dostosowana do potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej .

W myśl ustawy o pomocy społecznej, działania podejmowane przez ośrodek pomocy społecznej powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. Zaspokajanie wszystkich potrzeb klientów pomocy społecznej może wprowadzić ich w stan wyuczonej bezradności i pozbawić motywacji do podejmowania wysiłku związanego z wychodzeniem z bezrobocia, bezdomności czy uzależnienia.

Zapisy zawarte w strategii realizowane będą zgodnie z wymienionymi działaniami i w zależności od pozyskanych środków finansowych.

Strategia jest dokumentem otwartym. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami gminy i wymogami prawa. Zgodnie z celem głównym niniejszej strategii, jej realizacja powinna przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Zakrzew, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

XVI Spis tabel, wykresów, fotografii

Tabele

- Tabela 1: Środki finansowe Gminy na zadania własne i zlecone w obszarze pomocy społecznej
- Tabela 2: Powody udzielenia pomocy na przestrzeni lat 2017-2019
- Tabela 3: Użytkowanie gruntów w gminie Zakrzew na tle powiatu radomskiego
- Tabela 5: Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Zakrzew (stan na dzień 31.12.2019r.)
- Tabela 4: Struktura ludności Gminy Zakrzew (w latach 2017 - 2019 rok)
- Tabela 6: Zasoby mieszkaniowe w Gminie Zakrzew.
- Tabela 7: Przedszkole Samorządowe w Zakrzewie (stan na 31.12.2019r.)
- Tabela 8: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Woli Taczowskiej
- Tabela 9: Publiczna Szkoła Podstawowa w Cerekwi
- Tabela 10: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Dąbrówce Podłężnej
- Tabela 11: Publiczna Szkoła Podstawowa w Bieliszce
- Tabela 12: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Zakrzewie
- Tabela 13: Przestępczość w Gminie Zakrzew w latach 2017-2019
- Tabela 14: Liczba mieszkańców Gminy Zakrzew zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2017-2019r
- Tabela 15: Rodziny objęte wsparciem z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności
- Tabela 16: Liczba założonych „Niebieskich Kart
- Tabela 17: Szacunkowa liczba osób uzależnionych i współuzależnionych na terenie gminy objęta wsparciem

Wykresy

- Wykres 1. Liczba rodzin objętych pomocą przez GOPS w Zakrzewie z tyt. ubóstwa
- Wykres 2. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć.
- Wykres 3. Udział respondentów wg wieku.
- Wykres 4. Podział respondentów wg statusu zawodowego.
- Wykres 5. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia.

Fotografie – Dominika Kredowska

- Fot.1 Kościół św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Cerekwi
- Fot.2 Kościół św. Jana Chrzciciela w Zakrzewie
- Fot.3 Diorama "Bitwy pod Grunwaldem"
- Fot.4 Rzeźby plenerowe pt. "Spotkanie u Powąły"
- Fot. 5 Gminna Biblioteka Publiczna w Zakrzewie

ZAŁĄCZNIKI

Ankieta dotycząca opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zakrzew

Szanowni Państwo,

trwają prace nad wypracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zakrzew. Strategia będzie dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju naszej Gminy na lata 2021-2030 w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Zwracamy się z prośbą o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania. Z góry dziękujemy za udział w naszym badaniu.

Ankieta jest w pełni anonimowa!

STREFA SPOŁECZNA

W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony z następujących warunków życia w Gminie (proszę zaznaczyć przy każdym stwierdzeniu poniżej jedną z możliwych odpowiedzi od 0 do 4)		Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Nie zdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1.	Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	0	1	2	3	4
2.	Dostęp do Internetu	0	1	2	3	4
3.	Dostęp do informacji na temat wydarzeń w Gminie	0	1	2	3	4
4.	Dostęp do oferty kulturalnej (biblioteka, koncerty, przedstawienia, itp.)	0	1	2	3	4
5.	Organizacja imprez cyklicznych na terenie Gminy	0	1	2	3	4
6.	Dostępność doradztwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne)	0	1	2	3	4
7.	Dostęp do opieki medycznej	0	1	2	3	4
8.	Bezpieczeństwo publiczne	0	1	2	3	4
9.	Warunki mieszkaniowe	0	1	2	3	4
10.	Miejsca rekreacji (np. parki, siłownie na powietrzu, place zabaw)	0	1	2	3	4
11.	Oferta edukacyjna szkół	0	1	2	3	4
12.	Dostępność przedszkoli	0	1	2	3	4
13.	Stan dróg	0	1	2	3	4
14.	Dostępność handlu i usług	0	1	2	3	4

15.	Udziału mieszkańców w życiu publicznym Gminy/ możliwość działania w organizacjach społecznych (pozarządowych)	0	1	2	3	4
-----	---	---	---	---	---	---

I. Jakie według Pana/Pani problemy społeczne występujące na terenie Gminy są najważniejsze ? (proszę zaznaczyć (X) przy 2 wybranych odpowiedziach)

Ubóstwo wśród wielu rodzin	
Bezrobocie	
Alkoholizm i inne uzależnienia	
Przemoc w rodzinie	
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	
Brak poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne)	
Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych	
Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami	
Inne (jakie?)	
.....	

2. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży są według Pana/Pani najważniejsze na terenie naszej Gminy? (proszę zaznaczyć (X) przy 2 wybranych odpowiedziach)

Brak pozytywnych wzorców i autorytetów	
Zaniedbania wychowawcze	
Alkohol i inne używki	
Przestępczość i chuligaństwo	
Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu	
Zaniedbanie socjalne(niedożywienie, higiena)	
Inne (jakie?)	
.....	

3. Jakie problemy społeczne osób starszych są według Pana/Pani najważniejsze na terenie naszej Gminy? (proszę zaznaczyć (X) przy 2 wybranych odpowiedziach)

Izolacja społeczna (samotność)	
Brak wsparcia ze strony rodziny (odrzućenie)	
Problemy finansowe	
Niezdolność do samoobsługi	

Brak ofert spędzania czasu wolnego	
Inne (jakie?)	
.....	

4. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej są według Pana/Pani najważniejsze na terenie naszej Gminy? (proszę zaznaczyć (X) przy 2 wybranych odpowiedziach)

Długi okres oczekiwania na usługi medyczne	
Niewystarczająca ilość lekarzy specjalistów	
Ograniczona liczba wizyt domowych	
Limity w dostępie do świadczeń zdrowotnych	
Inne (jakie?)	
.....	

5. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji są według Pana/Pani najważniejsze na terenie naszej Gminy? (proszę zaznaczyć (X) przy 2 wybranych odpowiedziach)

Mała liczba placówek wychowania przedszkolnego	
Brak świetlic w szkołach	
Niewystarczające wsparcie psychologiczno-pedagogiczne	
Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach	
Inne (jakie?)	
.....	

6. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury są według Pana/Pani najważniejsze na terenie naszej Gminy? (proszę zaznaczyć (X) przy 2 wybranych odpowiedziach)

Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową	
Nie w pełni wykorzystany potencjał świetlic wiejskich	
Niewystarczająca oferta kulturalna dla społeczności lokalnej	
Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych na terenie Gminy	
Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży	
Inne (jakie?)	
.....	

7. Jakie Państwa zdaniem należy podjąć działania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy.

Proszę używając skali od 1 do 10 ocenić, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej z cyfr ze skali przy każdym zadaniu.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10
mało ważnebardzo ważne

1	Utworzenie mobilnego punktu wsparcia specjalistycznego (psycholog, terapeuta, prawnik)	
2	Aktywizacja osób starszych (Klub Seniora, Dzienny Dom Pomocy itp.)	
3	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	
4	Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych	
5	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów i usług medycznych	
6	Mieszkania chronione, komunalne czy lokale socjalne	
7	Założenie wolontariatu	
8	Profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	
9	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	
10	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	
11	Rozwój bazy edukacyjnej	
12	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	
13	Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy	
14	Inwestycje w infrastrukturę (drogi, kanalizacja itp.)	
15	Zwiększenie wsparcia dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej	

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, czy zadanie, to proszę go opisać poniżej:

.....
.....
.....

METRYCZKA

(proszę zaznaczyć X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: Kobieta ☐ Mężczyzna ☐

Wiek: 13 – 18 ☐ 19 – 30 ☐ 31- 50 ☐ 51-60 ☐ 61 i więcej ☐

Zawód: uczeń/student ☐ rolnik ☐ przedsiębiorca ☐ pracownik umysłowy ☐ pracownik fizyczny
☐ emeryt/rencista ☐ bezrobotny ☐ inny (jaki?).....

Wykształcenie:

podstawowe ☐ zawodowe ☐ średnie ☐ wyższe

DZIĘKUJEMY!